

UNIUNEA EUROPEANĂ

DIGI-EMB - Digitalizare pentru creșterea nivelului transparenței eticii și integrității activităților de management electoral și finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

COD SIPOCA 1270
COD MYSMIS 2014+ 157961

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

www.poca.ro

CUPRINS

1. CUI SE ADRESEAZĂ GHIDUL?

- 1.1. Importanța Ghidului - Scopul și obiectivele principale ale Ghidului
- 1.2. Rolul Ghidului în implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021 - 2025
- 1.3. Instituții, autorități și organisme implicate în organizarea și desfășurarea alegerilor
- 1.4. Angajați din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral (atribuții subsumate organizării și desfășurării proceselor electorale)
- 1.5. Membrii și personalul tehnic auxiliar ai birourilor electorale
  - 1.5.1. Membrii birourilor electorale
  - 1.5.2. Personalul tehnic auxiliar al birourilor electorale
- 1.6. Participarea membrilor partidelor politice la procesul electoral în calitate de membri ai birourilor electorale

2. PREZENTAREA CONTEXTULUI ELECTORAL

- 2.1. Sistemul electoral
- 2.2. Autoritatea Electorală Permanentă
  - 2.2.2. Structuri și instrumente de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente
  - 2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate
- 2.3. Evidența alegătorilor
  - 2.3.1. Registrul electoral
  - 2.3.2. Listele electorale
  - 2.3.3. Organizarea secțiilor de votare
  - 2.3.4. Sistemul informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal

3. CONDUITA RECOMANDATĂ (PREVENTIVĂ) PENTRU PĂSTRAREA UNUI CLIMAT DE ETICĂ, INTEGRITATE ȘI TRANSPARENȚĂ ÎN PROCESELE ELECTORALE

- 3.1. Regimul incompatibilităților și al conflictelor de interes

4. CONDUITA RECOMANDATĂ PENTRU DIMINUAREA (COMBATEREA) RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN PROCESELE ELECTORALE

- 4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte
- 4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției
- 4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale
- 4.4. Reguli de conduită și proceduri de urmat

5. BUNE PRACTICI

- 5.1. Utilizarea standardelor electorale internaționale - Manualul Consiliului Europei pentru organizațiile civile
- 5.2. Codul bunelor practici în materie electorală - Comisia Europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția)

6. PRINCIPII ORIZONTALE

- 6.1. Dezvoltarea durabilă
- 6.2. Egalitatea de șanse și tratament
  - 6.2.1. Acces la funcțiile publice fără discriminare în funcție de gen
  - 6.2.2. Acces la procesul electoral pentru toate categoriile de alegători, inclusiv cei cu dizabilități

INFORMAȚII PRIVIND PROIECTUL

Proiectul „DIGI-EMB - Digitalizare pentru creșterea nivelului transparenței eticii și integrității activităților de management electoral și finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale”, (Cod SIPOCA 1270, Cod MySMIS2014+ 157961), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 - 2020, are ca obiectiv general creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul Autorității Electorale Permanente, dar și în cadrul partidelor politice din România, prin implementarea unor măsuri de prevenire a corupției, aplicarea mecanismelor, procedurilor și normelor de etică și integritate, precum și îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor în ceea ce privește prevenirea corupției.

Scopul proiectului contribuie la atingerea Obiectivului specific POCA 2.2. **„Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice”** și la atingerea Obiectivului specific 4.6. **„Creșterea transparenței publicității politice și a integrității finanțării partidelor politice, precum și a integrității alegerilor și referendumurilor”** din Strategia Națională Anticorupție 2021-2025.

Valoarea totală a proiectului este de 10,022,890.41 lei, din care cheltuieli eligibile 9,576,729.67 lei (valoarea nerambursabilă este de 8,042,907.64 lei, iar contribuția proprie a Beneficiarului este de 1,533,822.03 lei) și cheltuieli neeligibile 446,160.74 lei.

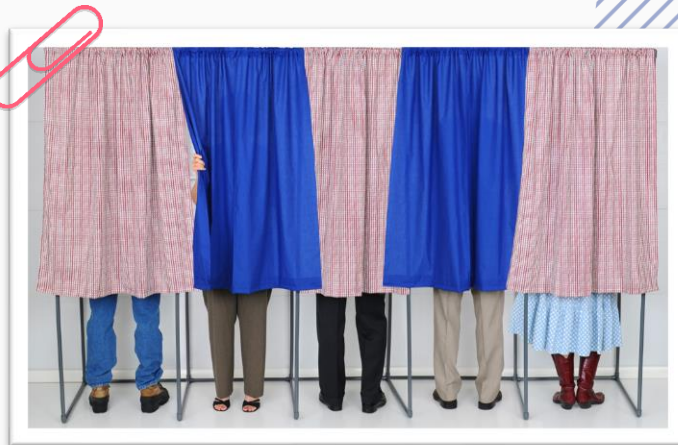

De ce este necesară elaborarea unui Ghid în materie de etică, integritate și transparență?

Prin elaborarea acestui ghid, ne dorim să facilităm accesul la informație pentru publicul țintă, care este reprezentat de către angajații autorităților și instituțiilor publice cu atribuții subsumate organizării și desfășurării proceselor electorale și referendumare, precum și de către membrii birourilor și oficiilor electorale care au obligația de a participa activ, atât la fenomenul de combatere a corupției, cât și la tot ceea ce presupune un comportament etic, integru și moral al oricărui dintre noi.

Activitatea instituțiilor, autorităților și persoanelor implicate în organizarea și desfășurarea alegerilor, cât și desfășurarea propriu-zisă a procesului electoral sunt privite ca elemente vulnerabile la corupție.

Pentru organizarea și desfășurarea proceselor electorale în condiții optime, Autoritatea Electorală Permanentă își propune să promoveze competențele necesare pentru a consolida integritatea în procesele electorale. Acest lucru poate fi realizat prin utilizarea unei practici unitare în materie de etică și transparență în procesele electorale și nu în ultimul rând, prin prevenirea apariției eventualelor incidente de integritate.

Ce este Ghidul de față?

Prezentul Ghid se dorește a fi un îndrumar legislativ și practic pentru întreg personalul Autorității Electorale Permanente, precum și pentru instituțiile, autoritățile și persoanelor implicate în organizarea alegerilor, cu rolul de identificare și conștientizare a conduitei recomandate pentru păstrarea unui climat de etică, integritate și transparență, respectiv pentru diminuarea riscurilor de corupție în procesele electorale.

Care sunt beneficiile parcurgerii și însușirii Ghidului?

Aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 aduce cu sine și instituie obligații în sarcina autorităților și instituțiilor publice privind alinierea la măsurile prevăzute în Strategie, dintre care cele mai relevante pentru ghidul de față sunt cele legate de gestionarea riscurilor de integritate și a vulnerabilităților la corupție. Îndeplinirea acestor obligații trebuie realizată în mod sistemic, unitar și coordonat la nivelul tuturor organismelor implicate în activitățile electorale, iar prezentul material are rolul de a ghida toate aceste entități către alinierea la cerințele și măsurile prevăzute în Strategia Națională Anticorupție 2021-2025, prezentând modele de conduită, reguli și măsuri de diminuare a vulnerabilităților la corupție pe durata desfășurării procesului electoral.

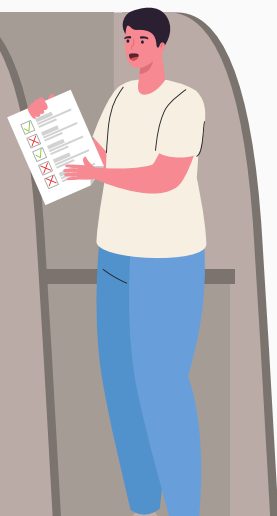
1. CUI SE ADRESEAZĂ ACEST GHID?

1.1. Importanța Ghidului - Scopul și obiectivele principale ale Ghidului (I)

SCOPUL GHIDULUI

- promovarea eticii și integrității la nivelul Autorității Electorale Permanente și al tuturor entităților cu rol activ în organizarea și desfășurarea proceselor electorale;
- consolidarea capacității structurilor de control administrativ cu atribuții în domeniul electoral de a identifica riscuri și vulnerabilități instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate;

- propunerea de măsuri anticorupție pentru prevenirea abaterilor, neregulilor, a suspiciunilor de fraudă, situațiilor de conflict de interese și a celor de incompatibilitate;
- asigurarea unei conduite unitare în rândul persoanelor implicate în organizarea și desfășurarea proceselor electorale, aliniată cu cerințele Strategiei Naționale Anticorupție și orientată spre creșterea transparenței și reducerea suspiciunilor de corupție și fraudă în procesele electorale.

1.1. Importanța Ghidului - Scopul și obiectivele principale ale Ghidului (II)

OBIECTIVELE GHIDULUI

Obiectivele principale ale Ghidului sunt:

- promovarea eticii și integrității la nivelul Autorității Electorale Permanente și al tuturor entităților cu rol activ în organizarea și desfășurarea proceselor electorale;
- consolidarea capacității structurilor administrative ce au atribuții în domeniul electoral de a identifica riscuri și vulnerabilități instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate;
- indicarea măsurilor anticorupție pentru prevenirea abaterilor, neregulilor, a suspiciunilor de fraudă, situațiilor de conflict de interese și a celor de incompatibilitate;
- asigurarea unei conduite unitare în rândul persoanelor implicate în organizarea și desfășurarea proceselor electorale, aliniată cu cerințele Strategiei Naționale Anticorupție și orientată spre creșterea transparenței și reducerea suspiciunilor de corupție și fraudă în procesele electorale.

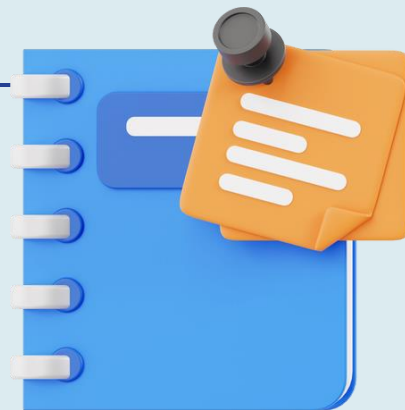
Ghidul este menit să sprijine instituțiile, autoritățile și persoanele implicate în organizarea și desfășurarea alegerilor, să identifice și să rezolve problemele de natură etică care pot apărea în desfășurarea activității, fiind și un ghid de comportament aplicabil angajaților din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral, membrilor și personalului tehnic auxiliar al birourilor electorale și nu în ultimul rând, reprezentanților partidelor politice.

1.2. Rolul Ghidului în implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021 - 2025 (I)

ROLUL GHIDULUI

- informarea personalului implicat în managementul electoral cu privire la modul de asigurare a unei practici unitare în domeniul eticii, integrității și diminuării riscurilor de corupție în alegeri;
- sprijinirea instituțiilor, autorităților și persoanelor implicate în organizarea și desfășurarea alegerilor pentru identificarea și soluționarea problemelor de natură etică care pot apărea în procesele electorale.

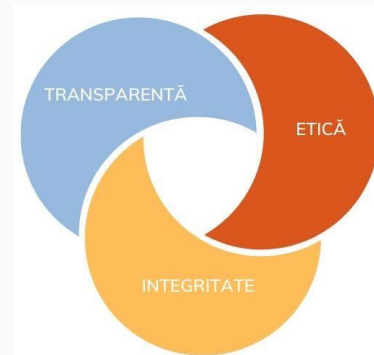
Ghid de comportament etic și moral aplicabil angajaților din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral, membrilor și personalului tehnic auxiliar al birourilor electorale și reprezentanților partidelor politice.

1.2. Rolul Ghidului în implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021 - 2025 (II)

Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 pune accent pe rafinarea mecanismelor de cooperare pentru obținerea unor rezultate cât mai eficiente în promovarea integrității și luptei împotriva corupției.

În ceea ce privește elementele de noutate aduse de Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 față de Strategia Națională Anticorupție 2016-2020, acestea cuprind măsuri de combatere a corupției, măsuri care vizează prevenirea și educarea atât a oficialilor, cât și a cetățenilor, cu privire la teme precum: integritatea organizațională și diminuarea riscurilor de corupție, cadrul incriminator național al faptelor de corupție, drepturile omului, accesul la informații publice, transparența decizională, impactul corupției „mici” asupra serviciilor publice.

Elaborarea prezentului Ghid conduce la îndeplinirea obiectivului specific 4.6. „Creșterea transparenței publicității politice și a integrității finanțării partidelor politice, precum și a integrității alegerilor și referendumurilor”, a măsurilor adoptate și a indicatorilor de performanță asociați prin formarea profesională și informarea continuă a personalului Autorității Electorale Permanente, membrilor partidelor politice, precum și a persoanelor care vor deveni membri ai birourilor electorale și ai oficiilor electorale, a experților electorali, precum și a operatorilor de calculator, cu privire la aspectele de integritate specifice proceselor electorale și la diminuarea riscurilor de corupție.

1.2. Rolul Ghidului în implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021 - 2025 (III)

Principiile care stau la baza elaborării Ghidului sunt:

- supremația Constituției și a legii, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții au îndatorirea de a respecta Constituția și legile țării;
- prioritatea interesului public, în exercitarea funcției deținute;
- asigurarea egalității de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții au îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
- profesionalismul, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții au obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;

- imparțialitatea și independența, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții sunt obligate să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes altul decât interesul public, în exercitarea funcției deținute;
- integritatea morală, principiu conform căruia persoanelor care ocupă diferite categorii de funcții le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției pe care o dețin sau să abuzeze în vreun fel de această funcție;
- libertatea gândirii și a exprimării, principiu conform căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții pot să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- cinstea și corectitudinea, principiu conform căruia în exercitarea diferitelor categorii de funcții ocupanții acestora trebuie să fie de bună-credință;
- deschiderea și transparența, principiu conform căruia activitățile desfășurate în exercitarea diferitelor categorii de funcții sunt publice și pot fi supuse monitorizării cetățenilor;
- responsabilitatea și răspunderea, principiu potrivit căruia persoanele care ocupă diferite categorii de funcții răspund în conformitate cu prevederile legale atunci când atribuțiile de serviciu nu au fost îndeplinite corespunzător.

1.3. Instituții, autorități și organisme implicate în organizarea și desfășurarea alegerilor

---

- Autoritatea Electorală Permanentă
- Ministerul Afacerilor Interne
- Instituțiile Prefectului
- Ministerul Afacerilor Externe
- Serviciul de Telecomunicații Speciale
- Institutului Național de Statistică
- Guvernul României
- Înalta Curte de Casație și Justiție
- Instanțele de judecată
- Primăriile
- Compania Națională "Poșta Română"-S.A. Inspectoratul General pentru Imigrări
- Regia Autonomă Monitorul Oficial
- Consiliul Național al Audiovizualului
- Societatea Română de Televiziune și Societatea Română de Radiodifuziune
- Consiliul Național Pentru Studierea Arhivelor Securității
- Agenția Națională de Integritate
- Regia Autonomă "Monetăria Statului" și Compania Națională "Imprimeria Națională" - S.A.

Alte autorități și organisme implicate în procesul electoral:

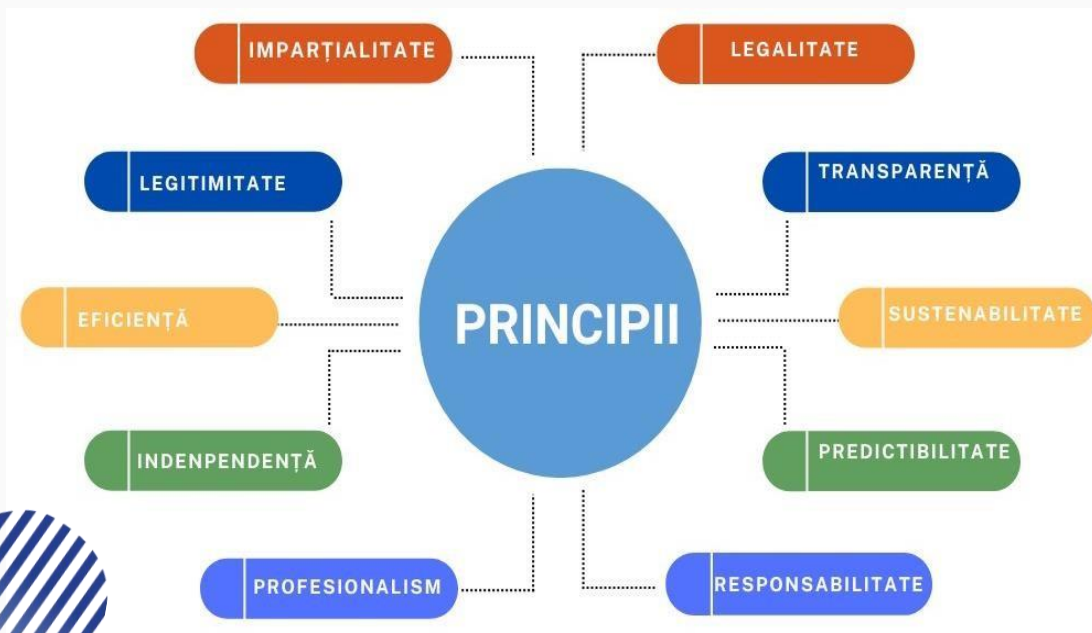
- Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale
- Agenția Națională de Presă AGERPRES
- Ministerul Sănătății
- Administrația națională a penitenciarelor

1.4. Angajați din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral (atribuții subsumate organizării și desfășurării proceselor electorale) (I)

Autoritatea Electorală Permanentă

își desfășoară activitatea cu respectarea următoarelor principii:

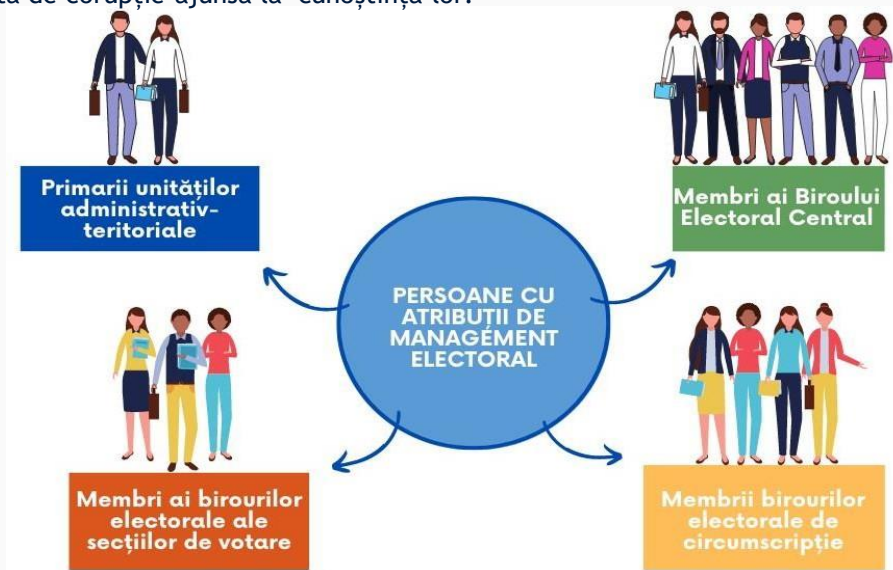
1.4. Angajați din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral (atribuții subsumate organizării și desfășurării proceselor electorale) (II)

Autoritatea Electorală Permanentă îndeplinește următoarele roluri în domeniul managementului electoral:

- ❖ asigură monitorizarea, analiza, evaluarea și planificarea strategică a operațiunilor electorale în vederea realizării unui management integrat al alegerilor și referendumurilor;
- ❖ elaborează propuneri referitoare la asigurarea logisticii necesare desfășurării alegerilor, pe care le transmite spre însușire Guvernului și autorităților administrației publice locale, și urmărește modul de îndeplinire a propunerilor;
- ❖ urmărește modul de delimitare a secțiilor de votare, de stabilire a localurilor secțiilor de vot și a sediilor birourilor electorale;
- ❖ avizează pentru conformitate delimitarea secțiilor de votare și sediile acestora;
- ❖ propune înființarea secțiilor de votare noi sau schimbarea sediilor secțiilor de votare în cazurile în care nu se asigură respectarea prevederilor art. 20-22¹ din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare;
- ❖ urmărește realizarea din timp de o manieră unitară a dotărilor specifice secțiilor de votare: urne și cabine tipizate, ștampile, tușiere, recipiente pentru transportul buletinelor de vot și altele asemenea;
- ❖ monitorizează securitatea secțiilor de votare, a buletinelor de vot și a celorlalte documente și materiale specifice perioadei electorale, pe baza informațiilor furnizate de autoritățile publice competente;
- ❖ coordonează activitatea reprezentanților săi în birourile electorale;
- ❖ îndeplinește prevederile Regulamentului de Organizare și Funcționare a Autorității Electorale Permanente, Hotărârea Birourilor Permanente ale Camerei Deputaților și Senatului nr. 4/2020, cu modificările și completările ulterioare.

1.4. Angajați din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral (atribuții subsumate organizării și desfășurării proceselor electorale) (III)

Persoanele desemnate pentru a face parte din aceste structuri cu rol în desfășurarea proceselor electorale trebuie să cunoască cu strictețe prevederile legale aplicabile, să adopte o conduită ireproșabilă din punct de vedere etic în activitatea desfășurată, să aibă acțiuni transparente și conforme cu dispozițiile legale, să cunoască bine regimul incompatibilităților și al conflictului de interese și să ia toate măsurile rezonabile pentru evitarea oricăreia dintre aceste situații. Nu în ultimul rând, acestea trebuie să poată identifica și reclama orice faptă de corupție ajunsă la cunoștința lor.

1.5. Membrii și personalul tehnic auxiliar ai birourilor electorale

1.5.1. Membrii birourilor electorale

În perioada organizării alegerilor se formează Biroul Electoral Central, birouri electorale de circumscripție la nivel județean, al municipiului București, oficii electorale ale sectoarelor (în cazul municipiului București), și un birou electoral de circumscripție pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în afara țării (pentru alegerile europarlamentare, parlamentare și prezidențiale), precum și birouri electorale ale secțiilor de votare.

Birourile electorale ale secțiilor de votare din România sunt alcătuite dintr-un președinte, un locțiitor al acestuia și reprezentanți ai partidelor politice, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțelor politice sau electorale dintre acestea care participă la alegeri.

La alegerile locale funcționează biroul electoral de circumscripție comunală, orășenească, municipală, care se subordonează Biroului electoral județean.

Birourile electorale sunt alcătuite numai din cetățeni cu drept de vot, cu respectarea prevederilor legale privind incompatibilitățile și conflictul de interese.

Exercitarea corectă și imparțială a funcției de membru al biroului electoral este obligatorie. Nerespectarea acestei obligații atrage răspunderea contravențională sau penală, după caz.

1.5.2. Personalul tehnic auxiliar al birourilor electorale

Autoritatea Electorală Permanentă și Ministerul Afacerilor Interne asigură personalul tehnic auxiliar pentru sprijinirea Biroului Electoral Central, birourilor și oficiilor electorale. Institutul Național de Statistică asigură statisticienii necesari în desfășurarea procesului electoral.

1.6. Participarea membrilor partidelor politice la procesul electoral în calitate de membri ai birourilor electorale

---

Reprezentanții partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale și organizațiilor cetățenilor participă la întreg procesul electoral, în calitate de membri ai birourilor electorale, în limita prevederilor legale.

Atribuțiile sunt definite în cadrul regulamentului de organizare și funcționare al Biroului Electoral Central. Nicio persoană nu poate fi, în același timp, membru a două sau al mai multor birouri sau officii electorale constituite la aceleași alegeri. Pentru motive întemeiate, apreciate de la caz la caz, reprezentanții partidelor politice sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri în birourile electorale pot fi înlocuiți, în condițiile legii.

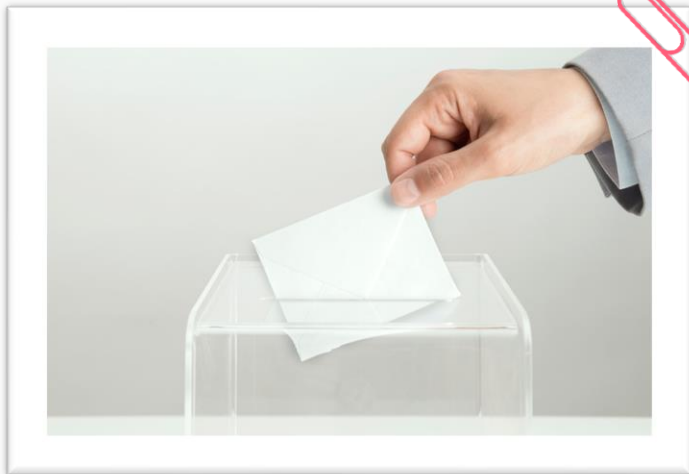

2. PREZENTAREA CONTEXTULUI ELECTORAL

2.1. Sistemul electoral (I)

În România, alegerile și referendumul sunt organizate și se desfășoară cu respectarea următoarelor principii:

- principiul universalității;
- principiul libertății;
- principiul egalității;
- principiul corectitudinii;
- principiul periodicității;
- principiul pluralismului;
- principiul stabilității dreptului electoral;

În România, se organizează patru tipuri de alegeri:

- alegeri locale care au loc la fiecare 4 ani;
- alegeri parlamentare care au loc la fiecare 4 ani;
- alegeri europarlamentare care au loc la fiecare 5 ani;
- alegeri prezidențiale care au loc la fiecare 5 ani.

2.1. Sistemul electoral (II)

ALEGERI LOCALE

AU DREPT DE VOT

- cetățenii români care au împlinit vârsta de 18 ani, inclusiv cei care împlinesc această vârstă în ziua alegerilor
- cetățenii Uniunii Europene care au domiciliul sau reședința în România

NU AU DREPT DE VOT

- debilizii sau alienații mintal, puși sub interdicție
- persoanele cărora li s-a interzis exercitarea dreptului de a alege, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă

ALEGERI PARLAMENARE

AU DREPT DE VOT

- cetățenii români cu vârsta de la 18 ani, împlinită până în ziua alegerilor inclusiv
- cetățenii români cu domiciliul sau reședința în străinătate

NU AU DREPT DE VOT

- debilizii sau alienații mintali puși sub interdicție
- persoanele cărora li s-a interzis exercitarea dreptului de a alege, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă

ALEGERI EUROPARLAMENTARE

AU DREPT DE VOT

- cetățenii români cu vârsta de la 18 ani, împliniți până în ziua de referință inclusiv
- cetățenii români cu domiciliul sau reședința în țară ori în străinătate
- cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, altele decât România, care au domiciliul sau reședința în România

NU AU DREPT DE VOT

- debilizii și alienații mintal puși sub interdicție
- persoanele care, în ziua de referință, sunt condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă la pierderea drepturilor electorale

ALEGERI PREZIDENȚIALE

AU DREPT DE VOT

- cetățenii români cu vârsta de la 18 ani, împlinită până în ziua alegerilor inclusiv

NU AU DREPT DE VOT

- debilizii sau alienații mintal, puși sub interdicție
- persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale

Punerea în aplicare a principiilor ce stau la baza desfășurării alegerilor, respectarea cadrului legal și a drepturilor cetățenilor reprezintă fundamentul eticii și integrității prin care actorii implicați își exercită atribuțiile în procesul electoral.

2.2. Autoritatea Electorală Permanentă

Organizarea, funcționarea și atribuțiile Autorității Electorale Permanente sunt prevăzute de Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, de Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și de Regulamentul de organizare și funcționare a Autorității Electorale Permanente, aprobat prin Hotărârea Birourilor Permanente ale Camerei Deputaților și Senatului nr. 4/2020, cu modificările și completările ulterioare.

- ❖ elaborează politicile publice, strategiile și planurile de acțiune în domeniile sale de activitate;
- ❖ face propuneri cu privire la cadrul normativ și instituțional al alegerilor și referendumurilor, precum și al funcționării partidelor politice;
- ❖ asigură aplicarea unitară a legislației în domeniile sale de competență și veghează la legalitatea procedurilor electorale și la respectarea drepturilor electorale, prin mijloacele și procedurile prevăzute de lege;
- ❖ asigură și/sau urmărește asigurarea resurselor necesare pentru pregătirea, organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, precum și pentru funcționarea partidelor politice;
- ❖ instruieste și îndrumă persoanele implicate în organizarea și desfășurarea proceselor electorale, precum și în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- ❖ asigură informarea participanților la alegeri și referendumuri;
- ❖ elaborează și operaționalizează mecanisme și proceduri de prevenție a încălcării legislației în domeniile sale de activitate;
- ❖ controlează aplicarea legii în sfera sa de competență și aplică sancțiunile prevăzute de lege, unde este cazul;
- ❖ reprezintă statul român în domeniile sale de competență, în plan intern și extern;
- ❖ cooperează cu organizații internaționale, organizații neguvernamentale și autorități străine în domeniile sale de activitate;
- ❖ este autoritate centrală în domeniul cooperării în materia organizării alegerilor europene, potrivit tratatelor la care România este parte și instrumentelor juridice adoptate în cadrul Uniunii Europene.

2.2.1. Atribuții de evaluare și control administrativ al Autorității Electorale Permanente

---

Controlul este un instrument de management pentru atingerea obiectivelor și are rol esențial în asigurarea bunei desfășurări a activităților întreprinse în sfera electorală. Acesta trebuie să asigure atingerea obiectivelor instituționale prin verificarea desfășurării activităților în conformitate cu legislația în vigoare.

În domeniul monitorizării și controlului aplicării legii, Autoritatea Electorală Permanentă:

1. monitorizează și controlează actualizarea Registrului electoral;
2. monitorizează întocmirea și tipărirea listelor electorale permanente;
3. monitorizează și controlează actualizarea listelor electorale complementare și speciale;
4. urmărește modalitatea de arondare a alegătorilor la secțiile de votare;
5. monitorizează și controlează, conform legii, finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale;
6. suspendă, unde este cazul, acordarea subvențiilor de la bugetul de stat către partidele politice;
7. urmărește și controlează, potrivit legii, modul de cheltuire a subvențiilor acordate partidelor politice;
8. controlează și monitorizează îndeplinirea sarcinilor care revin autorităților publice și altor organisme în pregătirea și organizarea proceselor electorale;
9. controlează și monitorizează respectarea legislației electorale, a hotărârilor și deciziilor birourilor și oficiilor electorale, precum și a hotărârilor, deciziilor și instrucțiunilor proprii;
10. aplică sancțiuni contravenționale, în condițiile legii;
11. dispune măsuri pentru restabilirea legalității și/sau aplicarea corectă a legii sau pentru remedierea unei situații existente neconforme.

2.2.2. Structuri și instrumente de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente (I)

Structurile de evaluare și control se constituie, sub aspect organizatoric, sub forma compartimentelor, serviciilor sau direcțiilor cu atribuții de evaluare și control, în funcție de numărul de angajați alocat pentru fiecare dintre aceste structuri. Organizarea și funcționarea acestor structuri de evaluare și control se fac în baza actelor normative/regulamentelor/normelor precum și a procedurilor interne de sistem și operaționale, sub viziunea de coordonare și organizare a conducătorului entității.

La nivel intern:

- Corpul de control al președintelui
- Direcția audit public intern
- Comisia de soluționare a avertizărilor în interes public/integritate
- Serviciul protecția informațiilor clasificate

La nivel extern:

- Departamentul coordonarea și monitorizarea activităților în teritoriu
- Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale
- Departamentul logistică electorală
- Departamentul informatizarea proceselor electorale
- Direcțiile județene

2.2.2. Structuri și instrumente de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente (II)

Controlul administrativ ar trebui să asigure atât funcția de prevenție, cât și de corecție. Elaborarea și implementarea instrumentelor potrivite conduc la îndeplinirea ambelor funcții și cresc eficiența controlului.

Instrumentele de evaluare și control administrativ pot fi grupate astfel:

1. Monitorizarea îndeplinirii atribuțiilor de către autoritățile publice (cu titlu de exemplu):

- realizarea atribuțiilor ce revin autorităților administrației publice locale în materie electorală, potrivit actelor normative în vigoare;
- întocmirea listelor electorale permanente de către primari, conform prevederilor legale;
- semnarea acestor documente de către persoanele abilitate și păstrarea în condiții corespunzătoare a registrelor cuprinzând listele electorale;
- procedura de autorizare a persoanelor care efectuează operațiuni de actualizare în Registrul electoral (RE);
- efectuarea în termen legal a actualizării datelor înscrise în RE pe baza comunicărilor primite;
- asigurarea, de către primar, a condițiilor necesare consultării de către alegători a informațiilor înscrise în RE cu privire la datele cu caracter personal;
- întocmirea și actualizarea listelor electorale complementare, semnarea lor de către persoanele abilitate, efectuarea de operațiuni în listele electorale complementare numai de către persoanele autorizate;
- respectarea criteriilor legale privind delimitarea secțiilor de votare, arondarea alegătorilor la secțiile de votare și stabilirea sediilor secțiilor de votare, conform legislației electorale etc.

2.2.2. Structuri și instrumente de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente (III)

---

2. Monitorizarea actualizării Registrului electoral de către autoritățile locale
3. Monitorizarea întocmirii și tipăririi listelor electorale permanente
4. Monitorizarea actualizării listelor electorale complementare
5. Activități de îndrumare și control al îndeplinirii atribuțiilor privind pregătirea și organizarea alegerilor și referendumurilor de către autoritățile administrației publice locale, desfășurate la sediul instituțiilor (primărie și SPCLEP) (cu titlu de exemplu):
  - monitorizarea modului în care autoritățile locale îndeplinesc atribuțiile ce le revin potrivit actelor normative în materie electorală;
  - verificarea existenței listelor electorale permanente, ale celor două exemplare ale listei electorale complementare și ale listei electorale speciale, după caz;
  - verificarea modului de păstrare a registrelor cuprinzând listele electorale;
  - verificarea semnării listelor electorale permanente, complementare și speciale de către persoanele abilitate;
  - verificarea existenței autorizării persoanei/persoanelor care efectuează operațiuni în RE, conform dispozițiilor legale;
6. Verificarea efectuării înregistrărilor ori a radierilor în RE, la termenele prevăzute de lege;
7. Verificarea respectării dispozițiilor legale privind locurile speciale pentru afișaj electoral;
8. Verificarea demersurilor efectuate pentru punerea în legalitate a persoanelor fără acte de identitate etc.

2.2.2. Structuri și instrumente de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente (IV)

Urmare a desfășurării activităților de îndrumare și control, personalul împuternicit al Autorității Electorale Permanente poate aplica sancțiuni/amenzi. Constituie contravenții, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât să constituie potrivit legii penale infracțiuni, conform legislației în vigoare, următoarele fapte (cu titlu de exemplu):

- ❖ neefectuarea înregistrărilor ori a radierilor în Registrul electoral la termenele stabilite;
- ❖ efectuarea de operațiuni în Registrul electoral sau în listele electorale permanente de către persoane neautorizate;
- ❖ refuzul de a pune la dispoziția agenților constatatori documentele și actele necesare efectuării controlului;
- ❖ distrugerea, deteriorarea, murdărirea, acoperirea prin scriere sau în orice mod a listelor electorale, a platformelor-program afișate sau a oricăror alte afișe ori anunțuri de propagandă electorală tipărite;
- ❖ nerespectarea deciziilor și hotărârilor birourilor și oficiilor electorale; nerespectarea hotărârilor, deciziilor și instrucțiunilor Autorității Electorale Permanente;
- ❖ refuzul de a se primi și înregistra o sesizare, întâmpinare, contestație sau plângere scrisă;
- ❖ întocmirea proceselor-verbale cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare (art. 98 lit. s);
- ❖ încălcarea de către membrii birourilor electorale a obligației de a participa la activitatea acestor birouri;
- ❖ refuzul președintelui biroului electoral sau al locțiitorului acestuia de a elibera o copie certificată de pe procesul-verbal persoanelor îndreptățite etc.

2.2.2. Structuri și instrumente de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente (V)

CONSTATAREA CONTRAVENȚIILOR SE POATE FACE DE CĂTRE:

Ofițerii și agenții de poliție din cadrul Poliției Române și ofițerii și subofițerii din cadrul Jandarmeriei Romane

Biroul Electoral ierarhic superior

Biroul Electoral Central

Personalul împuternicit al Autorității Electorale Permanente

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (I)

- ❖ dezvoltarea competențelor materiale și funcționale ale structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente, respectiv creșterea capacității instituționale de identificare a disfuncționalităților;
- ❖ consolidarea mecanismelor de evaluare și control administrativ;
- ❖ aplicarea unor metode de lucru/instrumente de evaluare și control utile, eficiente, moderne, de natură a conduce la creșterea capacității instituționale de identificare a disfuncționalităților;
- ❖ elaborarea și implementarea unui plan de management al riscurilor specific structurii de evaluare și control administrativ, prin intermediul căruia sunt identificate vulnerabilitățile, sunt evaluate individual și este stabilit nivelul de probabilitate și impactul ce îl poate avea asupra instituției, în urma cărora sunt luate măsuri preventive;
- ❖ elaborarea unui plan de gestionare a riscurilor de corupție care:
  - să stabilească orientările privind prevenirea riscurilor de corupție și a infracțiunilor conexe;
  - să identifice principalele activități vulnerabile la corupție;
  - să puncteze riscurile potențiale cărora le este atribuit un grad de risc în funcție de probabilitatea apariției și impactul consecințelor acestora, cu indicarea unor măsuri pentru prevenirea acestora;
  - să identifice rolurile și responsabilitățile celor implicați în gestionarea și coordonarea diferitelor domenii și activități.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (II)

- ❖ participarea la programe de formare profesională a persoanelor desemnate, responsabilizate cu implementarea dispozițiilor privind implementarea măsurii preventive;
- ❖ derularea de misiuni de audit intern, audit de conformitate/regularitate privind respectarea principiilor, regulilor metodologice și procedurale în ceea ce privește modul de aplicare a măsurilor de prevenire a corupției la nivelul instituției;
- ❖ unificarea și armonizarea normelor incidente privind etica și integritatea;
- ❖ implementarea standardelor de control intern managerial;
- ❖ promovarea unor seturi de indicatori de performanță, a managementului riscurilor, a măsurilor de transparență instituțională și a standardelor de informare și de publicare a informațiilor de interes public;
- ❖ instituirea măsurilor de prevenire, descoperire și sancționare a faptelor de corupție.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (III)

Corpul de control al președintelui

Riscuri posibile

- ❖ Colaborarea deficitară/lipsa acesteia cu departamentele de specialitate din cadrul Autorității Electorale Permanente pentru verificarea concretă a informațiilor privind existența conformității operațiunilor efectuate de către compartimentele controlate;
- ❖ Nerealizarea acțiunilor de monitorizare a activității unor compartimente controlate privind aplicarea recomandărilor/măsurilor dispuse prin rapoartele de control cu scopul obținerii unor avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Favorizarea unor interese private prin nedeclanșarea demersurilor necesare tragerii la răspundere a unui angajat cu scopul obținerii unor avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Încadrarea eronată a faptelor personalului ce a săvârșit abateri disciplinare;
- ❖ Omiterea includerii în metodologii, informări, proceduri etc. a unor aspecte privind îmbunătățirea sistemelor de măsurare a performanței cu scopul obținerii unor avantaje pentru sine sau pentru personalul Autorității.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (IV)

Corpul de control al președintelui

Vulnerabilități

- ❖ Caracter formal al aplicării metodologiei de identificare a riscurilor la corupție și de răspuns la incidentele de integritate/riscurile identificate;
- ❖ Identificarea greșită a abaterilor ca incidente de integritate;
- ❖ Necorelarea datelor/ imposibilitatea de a corela datele primite din cadrul structurilor controlate;
- ❖ Legislație vastă și neunitară;
- ❖ Lipsa specialiștilor în domeniu.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (V)

Corpul de control al președintelui

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Nivel scăzut de implicare al angajaților;
- ❖ Existența unor interese materiale sau de altă natură;
- ❖ Vulnerabilitatea angajaților la cauze interne/externe;
- ❖ Divergențe și opinii diferite ale membrilor echipelor de control;
- ❖ Transmiterea de date incomplete și /sau cu întârziere și/sau greșit încadrate;
- ❖ Lipsa de acuratețe a datelor primite;
- ❖ Raportarea neunitară;
- ❖ Necorelarea mărimii echipei de control cu numărul de obiective ale acțiunii/acțiunilor de control;
- ❖ Nealocarea resurselor umane și financiare necesare;
- ❖ Întârzieri în adoptarea modificărilor legislative/modificări legislative mult prea dese;
- ❖ Întârzieri în transpunerea modificărilor legislative în cadrul procedurilor de control și implicit implementarea acestora.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (VI)

Corpul de control al președintelui

Recomandări

- ❖ Implementarea efectivă a măsurilor din cadrul rapoartelor de control;
- ❖ Revenirea în control la entitățile verificate;
- ❖ Corelarea mărimii echipei de control cu numărul de obiective ale acțiunii de control, termenul limită și amploarea activității structurii/instituției controlate;
- ❖ Adoptarea unui mod de lucru unitar pentru tot personalul din structurile de control administrativ;
- ❖ Formalizarea de proceduri de lucru unitare pentru tot personalul din structurile de control administrativ;
- ❖ Adoptarea unei metodologii/unor proceduri comune care vizează activitatea controalelor de revenire;
- ❖ Aplicarea principiilor separării de funcții, a supervizării și a principiului celor 4 ochi;
- ❖ Formarea profesională continuă pentru personalul cu atribuții de control, realizată prin cursuri de perfecționare în conformitate cu legislația specifică.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (VII)

Comisia de soluționare a avertizărilor în interes public/integritate

Riscuri posibile

- ❖ Neînregistrarea avertizărilor în interes public/integritate cu scopul de a ascunde sau a favoriza personalul ce se presupune că a săvârșit fapte de corupție;
- ❖ Tratarea cu superficialitate a avertizărilor în interes public/integritate;
- ❖ Nerespectarea cadrului legal și/sau a normelor interne privind avertizarea în interes public, fapt ce ar putea conduce la încadrarea și soluționarea avertizării ca și petiție și implicit, neasigurarea confidențialității informațiilor și a datelor;
- ❖ Sesizarea în mod deliberat de informații inexacte/ înșelătoare despre o persoană/situație.

Vulnerabilități

- ❖ Nerespectarea prevederilor privind protecția avertizorului de interes public;
- ❖ Abțineri privind semnalarea unor fapte de corupție de teama repercusiunilor;
- ❖ Lipsa de relevanță a datelor provenite din încadrarea eronată a faptelor ca incidente de integritate;
- ❖ Fluctuația personalului care face parte din comisia de soluționare a avertizărilor în interes public/integritate.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (VIII)

Comisia de soluționare a avertizărilor în interes public/integritate

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Tratarea cu superficialitate a normelor aplicabile în domeniul integrității;
- ❖ Grad scăzut de cunoaștere a normelor privind avertizarea în interes public;

Recomandări

- ❖ Creșterea nivelului de integritate și rezistență la corupție prin organizarea unor sesiuni de informare;
- ❖ Diminuarea riscului de dezvoltare a fenomenului de corupție prin diseminarea unui ghid de bune practici;
- ❖ Creșterea nivelului de pregătire profesională a întreg personalului autorității;
- ❖ Dezvoltarea de proceduri și mecanisme în domeniul eticii și integrității;
- ❖ Crearea unui canal/ unor canale de comunicare dedicate, interne, reglementate pentru facilitarea depunerii de sesizări;
- ❖ Asigurarea participării la programe de instruire în domeniul implementării prevederilor legale referitoare la avertizarea în interes public.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (IX)

Serviciul protecția informațiilor clasificate

Riscuri posibile

- ❖ Influențarea organizării, planificării și coordonării acțiunilor de control ce au ca obiect protecția informațiilor clasificate cu scopul de a obține avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Apariția unui incident de securitate generat de transmiterea intenționată de informații clasificate către persoane cărora nu le sunt destinate/persoane neautorizate cu scopul de a obține avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Divulgarea în public și/sau utilizarea în interes personal sau în beneficiul unui terț a informațiilor obținute în decursul exercitării funcției.

Vulnerabilități

- ❖ Cunoștințe insuficiente privind reglementările specifice accesării și gestionării documentelor clasificate;
- ❖ Permitea accesului la informații clasificate fără a respecta nivelul de secretizare al informațiilor necesare îndeplinirii atribuțiilor de serviciu;
- ❖ Legislație vastă și neunitară;
- ❖ Favorizarea anumitor persoane sau structuri/entități cu privire la accesarea informațiilor clasificate cu scopul de a obține avantaje materiale, morale sau profesionale.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (X)

Serviciul protecția informațiilor clasificate

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Existența unor interese materiale sau de altă natură;
- ❖ Lacune în cunoașterea faptelor de corupție ale personalului autorizat/avizat;
- ❖ Nerespectarea confidențialității în privința informațiilor obținute în cadrul activităților desfășurate și a deontologiei profesionale
- ❖ Vulnerabilitatea angajaților la presiuni interne/externe.

Recomandări

- ❖ Formarea profesională continuă pentru personalul cu atribuții de control, realizată prin cursuri de perfecționare în conformitate cu legislația specifică;
- ❖ Însușirea corectă a standardelor de securitate;
- ❖ Însușirea corectă a modului de implementare a măsurilor de protecție a informațiilor clasificate;
- ❖ Organizarea unor întâlniri de lucru la care să participe personalul cu atribuții de control (execuție și conducere) în vederea schimbului de informații privind activitatea de verificare administrativă și a identificării soluțiilor la problemele existente;
- ❖ Organizarea unor întâlniri cu structuri/entități controlate în vederea identificării riscurilor și propunerea soluțiilor de diminuare a acestora
- ❖ Elaborarea unor norme interne privind protecția informațiilor clasificate;
- ❖ Implementarea funcției de consiliere a entităților controlate și încurajarea acestora de a apela la expertiza personalului din cadrul Serviciului protecția informațiilor clasificate.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XI)

Departamentul coordonarea și monitorizarea activităților în teritoriu

Riscuri posibile

- ❖ Neaplicarea corespunzătoare a procedurilor de lucru specifice în exercitarea controalelor desfășurate la structurile teritoriale ale aparatului de specialitate,
- ❖ Aplicarea unor măsuri neechitabile și adoptarea unor practici neuniforme cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Omiterea sau aplicarea necorespunzătoare a sancțiunilor prevăzute de lege ca urmare a constatărilor consemnate în urma acțiunilor de control;
- ❖ Neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu cu privire la coordonarea, din punct de vedere logistic, a activităților de îndrumare și instruire a prefectilor, primarilor, secretarilor unităților administrativ-teritoriale, precum și a altor categorii de persoane implicate în organizarea alegerilor și a referendumurilor;
- ❖ Monitorizarea deficitară a modului de îndeplinire a atribuțiilor legale în pregătirea și organizarea alegerilor și a referendumurilor de către autoritățile administrației publice locale și centrale;
- ❖ Influențarea activităților de control de către persoanele din interiorul/exteriorul Autorității în vederea favorizării unor interese.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XII)

Departamentul coordonarea și monitorizarea activităților în teritoriu

Vulnerabilități

- ❖ Nerespectarea confidențialității în privința informațiilor obținute în cadrul controalelor efectuate și a deontologiei profesionale;
- ❖ Exercițarea abuzivă a sarcinilor de serviciu cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Ineficiența organismelor de control;
- ❖ Legislație vastă și neunitară;
- ❖ Existența unor relații neinstituționale între echipele de control și structurile/entitățile verificate;
- ❖ Vicierea activităților de control în favorizarea unor interese.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XIII)

Departamentul coordonarea și monitorizarea activităților în teritoriu

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Presiuni din partea prefectilor, primarilor, secretarilor unităților administrativ-teritoriale, precum și a altor categorii de persoane implicate în organizarea alegerilor și a referendumurilor;
- ❖ Existența unor interese materiale sau de altă natură;
- ❖ Vulnerabilitatea angajaților la presiuni interne/externe;
- ❖ Erori materiale și deficiențe care ar putea apărea în timpul efectuării controalelor, sau în momentul finalizării actelor de control sau posibilitatea înscrierii unor date eronate în documentele elaborate de personalul implicat în activitățile de control administrativ;
- ❖ Control superficial;
- ❖ Supraîncărcarea cu sarcini a personalului care efectuează activitățile de control;
- ❖ Lipsa personalului specializat;
- ❖ Lipsa unor mecanisme de control și monitorizare eficiente.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XIV)

Departamentul coordonarea și monitorizarea activităților în teritoriu

Recomandări

- ❖ Identificarea și eliminarea posibilelor erori și deficiențe care ar putea apărea în timpul efectuării controalelor sau în momentul finalizării actelor de control;
- ❖ Formarea profesională continuă pentru personalul cu atribuții de control, realizată prin cursuri de perfecționare în conformitate cu legislația specifică;
- ❖ Corelarea mărimii echipei de control cu numărul de obiective ale acțiunii de control, termenul limită și amploarea activității structurii/instituției controlate;
- ❖ Organizarea unor întâlniri interdisciplinare (mese de lucru, dezbateri, întâlniri) la nivel intern/interinstituțional în cadrul cărora sunt discutate aspecte ce țin de activitatea de control administrativ, metode, tehnici și noi provocări;
- ❖ Organizarea unor întâlniri de lucru la care să participe personalul cu atribuții de control (execuție și conducere) în vederea schimbului de informații privind activitatea de verificare administrativă și a identificării soluțiilor la problemele existente;
- ❖ Includerea, prin ciclicitate, a cât mai multor entități în planurile de control, precum și rotația personalului în cadrul echipelor de control;
- ❖ Diseminarea măsurilor dispuse la entități similare, cu scopul de a constitui bune practici;
- ❖ Identificarea timpurie a neregulilor minore, ce pot fi corectate, limitându-se astfel impactul major pe care îl pot avea asupra autorității dacă nu sunt remediate;
- ❖ Implementarea funcției de consiliere a entităților controlate și încurajarea acestora de a apela la expertiza structurilor de control;
- ❖ Aplicarea principiilor separării de funcții, a supervizării și a principiului celor 4 ochi.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XV)

Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

Riscuri posibile

- ❖ Elaborarea unui plan de control care să excludă anumite partide politice cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Favorizarea unor interese private prin realizarea unor rapoarte de control neîntemeiate legal și neconforme cu realitatea cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Interpretarea neunitară sau eronată a actelor normative aplicabile cu ocazia diferitelor tipuri de alegeri pentru favorizarea anumitor competitori electorali cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Aplicarea necorespunzătoare a sancțiunilor/influențarea cuantumului amenzilor cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Divulgarea în public și/sau utilizarea în interes personal sau în beneficiul unui terț a informațiilor obținute în decursul exercitării funcției de control administrativ.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XVI)

Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

Vulnerabilități

- ❖ Legislație vastă și neunitară;
- ❖ Vulnerabilitatea angajaților la presiuni interne/externe;
- ❖ Complexitatea activităților desfășurate;
- ❖ Posibilitatea primirii de foloase necuvenite de la diverse persoane pentru a furniza anumite informații sau de a periclita corectitudinea informațiilor prezentate în rapoartele de control;
- ❖ Lipsa receptivității sau a disponibilității organismelor auditate/controlate de a pune la dispoziție documentele solicitate de către echipa abilitată.

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Posibilitatea ca auditorii să se afle în relații de incompatibilitate cu structura auditată;
- ❖ Posibilitatea primirii de foloase necuvenite de la structurile auditate pentru a nu raporta iregularitățile constatate;
- ❖ Documentele puse la dispoziție de către organismele auditate/controlate sunt incomplete, eronate sau neactualizate.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XVII)

Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

Recomandări

- ❖ Participarea personalului implicat în activități de control la campanii de comunicare (conferințe, seminarii, cursuri etc.) pe teme legate de integritate, etică, transparență, vulnerabilitatea la corupție (inclusiv cu accent pe secretul profesional și consecințele nerespectării acestuia);
- ❖ Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor generate de fenomenul corupției prin organizarea unor sesiuni de lucru;
- ❖ Identificarea timpurie a neregulilor minore, ce pot fi corectate, limitându-se astfel impactul major pe care îl pot avea asupra instituției dacă nu sunt remediate;
- ❖ Rotirea periodică a personalului;
- ❖ Corelarea mărimii echipei de control cu numărul de obiective ale acțiunii de control, termenul limită și amploarea activității structurii/instituției controlate;
- ❖ Revenirea în control la entitățile verificate;
- ❖ Adoptarea unui mod de lucru unitar pentru tot personalul din structurile de control administrativ;
- ❖ Diseminarea măsurilor dispuse la entități similare, cu scopul de a constitui bune practici;
- ❖ Aplicarea principiilor separării de funcții, a supervizării și a principiului celor 4 ochi.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XVIII)

Departamentul logistică electorală

Riscuri posibile

- ❖ Supraevaluarea fondurilor necesare procesului electoral, precum și a cheltuielilor efectuate cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Favorizarea unor interese private cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Folosirea abuzivă a resurselor materiale sau umane.

Vulnerabilități

- ❖ Vulnerabilitatea angajaților la presiuni interne/externe;
- ❖ Folosirea abuzivă a funcției/exercitarea abuzivă a sarcinilor de serviciu,
- ❖ Cadrul legal complex ce oferă posibilitatea de interpretare;
- ❖ Legislație vastă și neunitară;
- ❖ Parcurgerea selectivă/superficială a etapelor procedurale.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XIX)

Departamentul logistică electorală

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Necunoaștere și/sau interpretare eronată a unor norme legislative;
  - ❖ Nerespectarea normelor de conduită și a cadrului legal aplicabil.
-

Recomandări

- ❖ Revizuirea periodică a procedurilor de lucru și aplicarea lor riguroasă;
- ❖ Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor generate de corupție prin organizarea unor sesiuni de lucru;
- ❖ Identificarea timpurie a neregulilor minore, ce pot fi corectate, limitându-se astfel impactul major pe care îl pot avea asupra instituției dacă nu sunt remediate;
- ❖ Rotirea periodică a personalului.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XX)

Departamentul informatizarea proceselor electorale

Riscuri posibile

- ❖ Administrarea registrului electoral cu favorizarea/defavorizarea anumitor persoane cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Adoptarea de măsuri superficiale pentru prevenirea pierderii informațiilor din registrul electoral;
- ❖ Asigurarea superficială a recuperării informațiilor din registrul electoral în cazuri fortuite sau de forță majoră;
- ❖ Coordonarea deficitară a sistemului informatic de centralizarea datelor din procesele verbale privind consemnarea rezultatelor votării;
- ❖ Erori cu privire la constituirea bazei materiale specifică alegerilor și referendumurilor prin asigurarea deficitară a serviciilor aplicațiilor și a produselor informatice necesare.

Vulnerabilități

- ❖ Lipsa unor căi definite și/sau unitare de comunicare;
- ❖ Legislație vastă și neunitară;
- ❖ Atacuri cibernetice asupra sistemului informatic.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XXI)

Departamentul informatizarea proceselor electorale

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Deficit de expertiză tehnică în domeniile vizate;
- ❖ Necunoașterea de către personalul desemnat a atribuțiilor specifice și a procedurilor de lucru.

Recomandări

- ❖ Formularea, când este posibil, de propuneri de simplificare a procedurilor interne de lucru;
- ❖ Identificarea timpurie a neregulilor minore, ce pot fi corectate, limitându-se astfel impactul major pe care îl pot avea asupra instituției dacă nu sunt remediate;
- ❖ Organizarea unor întâlniri interdisciplinare (mese de lucru, dezbateri, întâlniri) la nivel intern/interinstituțional în cadrul cărora sunt discutate aspecte ce țin de activitatea de control administrativ, metode, tehnici și noi provocări;
- ❖ Cooptarea în echipele de lucru a unor specialiști din structuri interne/externe.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XXII)

Direcțiile județene

Riscuri posibile

- ❖ Neaplicarea corespunzătoare și monitorizarea insuficientă a procedurilor de lucru specifice în exercitarea controalelor desfășurate la structurile teritoriale ale aparatului de specialitate,
- ❖ Aplicarea unor măsuri neechitabile și adoptarea unor practici neuniforme cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale;
- ❖ Neidentificarea tuturor neconformităților cu privire la documentele transmise și verificate și situația de la fața locului/din teren;
- ❖ Favorizarea unor interese private prin realizarea unor rapoarte de control neîntemeiate legal și neconforme cu realitatea cu scopul obținerii de avantaje materiale, morale sau profesionale.

Vulnerabilități

- ❖ Lipsa de informare și conștientizare a personalului cu privire la prevederile legale în domeniu;
- ❖ Nerespectarea procedurilor operaționale/de lucru;
- ❖ Probleme de natură legislativă, norme neclare, imprevizibile, lacune legislative, reglementarea unor excepții care ridică probleme de interpretare și aplicare, flexibilitate în interpretarea subiectivă.

2.2.3. Recomandări pentru adoptarea unor măsuri de consolidare a capacității structurilor de evaluare și control administrativ din cadrul Autorității Electorale Permanente de a identifica riscurile și vulnerabilitățile instituționale, implicit pe cele ce vizează aspecte de integritate (XXIII)

Direcțiile județene

Evaluare situație actuală (Cauze ipotetice)

- ❖ Nedeclararea conflictului de interese/incompatibilitate a personalului implicat în procesul de verificare și control;
- ❖ Lipsa cunoștințelor privind faptele de corupție;
- ❖ Conflict de interese;
- ❖ Blocaje birocratice/obstacole în desfășurarea procedurilor de control;
- ❖ Deficit de expertiză tehnică în domeniile vizate.

Recomandări

- ❖ Instruirea personalului pe teme specifice;
- ❖ Respectarea prevederilor legale și a celor procedurale/de lucru în procesul de verificare și de monitorizare;
- ❖ Respectarea normelor de conduită, respectiv de etică și integritate;
- ❖ Actualizarea declarațiilor privind incompatibilitățile și conflictele de interese, acolo unde este cazul;
- ❖ Rotația personalului;
- ❖ Aplicarea principiilor separării de funcții, a supervizării și a principiului celor 4 ochi.

2.3. Evidența alegătorilor

2.3.1. Registrul electoral (I)

Registrul electoral este un sistem informatic național de înregistrare și actualizare a datelor de identificare a cetățenilor români cu drept de vot și a informațiilor privind arondarea acestora la secțiile de votare. Registrul este administrat de Autoritatea Electorală Permanentă și conține toți cetățenii români care au împlinit 18 ani și au drept de vot, inclusiv cei care au domiciliul sau reședința în străinătate.

Art. 36 din Constituția României

(1) Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.

(2) Nu au drept de vot debilii sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

Dreptul de vot

Art. 2 din Legea nr. 208/2015

Nu au drept de vot:

- a) debilii sau alienații mintal, puși sub interdicție;
- b) persoanele cărora li s-a interzis exercitarea dreptului de a alege, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă.

2.3.1. Registrul electoral (II)

Exercitarea dreptului de vot nu este obligatorie.
Exercitarea dreptului de vot se face pe baza liberului consimțământ al alegătorului.
Dreptul de vot se exercită personal, cu asigurarea secretului acestuia.

Registrul electoral a fost creat în scopul asigurării unui proces electoral corect și transparent. Stabilirea numărului alegătorilor, evidența și arondarea acestora pe secțiile de votare sunt activități de o importanță deosebită în procesul electoral. În România, toate aceste activități sunt de competența primarilor.

Registrul electoral este actualizat permanent prin:

→ adăugarea alegătorilor care:

- au împlinit 18 ani,
- au dobândit cetățenia română,
- cărora le-a încetat suspendarea exercitării drepturilor electorale.

→ radierea alegătorilor care:

- au decedat,
- și-au pierdut cetățenia română,
- cărora le-a fost interzisă exercitarea drepturilor electorale,
- care au fost puși sub interdicție de către o instanță judecătorească.

2.3.1. Registrul electoral (III)

Registrul electoral funcționează în vederea asigurării următoarelor obiective:

- a) înregistrarea și actualizarea datelor de identificare a cetățenilor români cu drept de vot;
- b) realizarea comunicărilor prevăzute de lege privind datele de identificare a alegătorilor și
- c) arondarea acestora la secțiile de votare;
- d) arondarea cetățenilor români cu drept de vot la secțiile de votare;
- e) realizarea listelor electorale permanente;
- f) realizarea comunicărilor prevăzute de lege privind actualizarea listelor electorale permanente.

Registrul electoral este structurat pe județe, municipii, orașe, comune, pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în țară, iar pentru cei cu domiciliul sau reședința în străinătate, pe state și localități.

Fiecare alegător figurează în Registrul electoral o singură dată, fiind arondat la o singură secție de votare (art. 25 (2), Legea 208/2015, cu modificările și completările ulterioare).

Registrul
electoral

2.3.2. Listele electorale

Lista electorală este un document autentic care atestă posibilitatea exercitării dreptului de vot la scrutinul pentru care a fost întocmită și care cuprinde alegătorii arondați unei secții de votare. Listele electorale cuprind cetățenii cu drept de vot înscriși în Registrul electoral.

TIPURI DE LISTE ELECTORALE

LISTĂ
ELECTORALĂ
PERMANENTĂ

Alegeri parlamentare
Alegeri prezidențiale
Alegeri locale
Alegeri europarlamentare

LISTĂ
ELECTORALĂ
SUPLIMENTARĂ

Alegeri locale

LISTĂ
ELECTORALĂ
COMPLEMENTARĂ

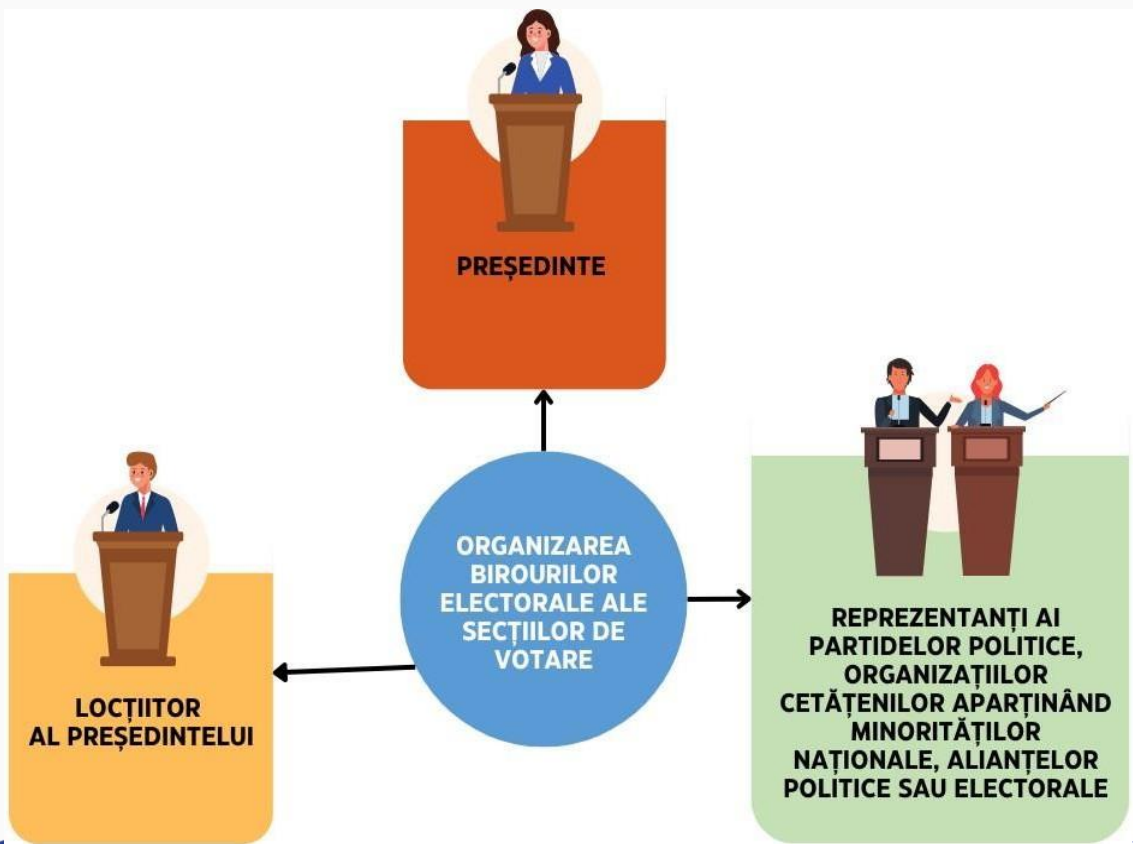

Alegeri europarlamentare

LISTĂ
ELECTORALĂ
SPECIALĂ

2.3.3. Organizarea secțiilor de votare (I)

Birourile electorale ale secțiilor de votare sunt alcătuite din:

2.3.3. Organizarea secțiilor de votare (II)

- Birourile electorale sunt alcătuite numai din cetățeni cu drept de vot.
- Birourile electorale ale secțiilor de votare nu pot funcționa cu mai puțin de 5 membri.
- În îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, membrii birourilor electorale exercită o funcție ce implică autoritatea de stat. Exercițarea corectă și imparțială a funcției de membru al biroului electoral este obligatorie. Nerespectarea acestei obligații atrage răspunderea juridică, civilă sau penală, după caz.
- Candidații în alegeri, soțul, soția, rudele și afinii acestora până la gradul al doilea inclusiv nu pot fi membri ai birourilor electorale.
- Nimeni nu poate fi în același timp membru în două sau mai multe birouri electorale.
- Birourile electorale ale secțiilor de votare lucrează legal în prezența majorității membrilor.
- Membrii biroului electoral al secției de votare au obligația de a nu lipsi de la activitățile acestuia.
- Birourile electorale ale secțiilor de votare adoptă hotărâri și iau măsuri, potrivit competenței lor, numai cu votul majorității membrilor prezenți. Votul se exprimă deschis și poate fi numai „pentru” sau „împotrivă” și va fi consemnat ca atare într-un proces-verbal. În caz de egalitate de voturi, votul președintelui este hotărâtor.
- Actele adoptate se aduc la cunoștință publică sub semnătura președintelui biroului electoral, după caz, prin afișare la sediul propriu, prin comunicare către părțile interesate, prin orice mijloc de publicitate, inclusiv prin postare pe internet.
- Birourile electorale sunt obligate să țină evidența întâmpinărilor, contestațiilor și a altor cereri privind procesul electoral, precum și a hotărârilor adoptate și a măsurilor dispuse.

2.3.4. Sistemul informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal (I)

Sistemul informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal (SIMPV) are rolul de a verifica identitatea persoanei, de a preveni votul multiplu și de a transmite rezultatele din secțiile de votare către nivelul ierarhic superior.

SIMPV contribuie la asigurarea integrității procesului electoral, având următoarele funcționalități principale:

-
- ❖ facilitează verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru exercitarea dreptului de vot;
  - ❖ semnalează tentativele de vot ilegal;
  - ❖ semnalează cazurile în care este posibil ca actele de identitate ale alegătorilor să se afle în afara perioadei de valabilitate;
  - ❖ semnalează cazurile în care persoanele care se prezintă la vot nu au drept de vot sau figurează cu interdicții de exercitare a dreptului de vot;
  - ❖ semnalează cazurile în care alegătorii care se prezintă la vot figurează că au mai votat;
  - ❖ facilitează exercitarea dreptului de vot;
  - ❖ asigură unicitatea înscrierii în listele electorale;
  - ❖ adună date statistice privind prezența alegătorilor la vot;
  - ❖ asigură înregistrarea audiovideo neîntreruptă a operațiunilor efectuate de către membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru numărarea voturilor.

2.3.4. Sistemul informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal (II)

Pe perioada disfuncționalității SIMPV, în cazul în care terminalul informatic este funcțional la secțiile de votare, alegătorii prezintă actele de identitate operatorului de calculator, care validează în aplicația informatică pentru verificarea dreptului de vot, în modul offline, codurile numerice personale ale alegătorilor care se prezintă la vot.

Eventualele notificări privind:

- cazurile în care sunt înregistrate în SIMPV persoane omise din listele electorale permanente,
- cazurile în care o persoană a votat fără a avea acest drept, deși era înscrisă în lista persoanelor cărora li s-a interzis exercitarea acestui drept și a persoanelor puse sub interdicție,
- cazurile în care un alegător a votat de mai multe ori, sunt transmise Ministerului Afacerilor Interne.

3. CONDUITA RECOMANDATĂ (PREVENTIVĂ) PENTRU PĂSTRAREA UNUI CLIMAT DE ETICĂ, INTEGRITATE ȘI TRANSPARENȚĂ ÎN PROCESELE ELECTORALE

3.1. Regimul incompatibilităților și al conflictelor de interese (I)

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative. Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice sunt: imparțialitatea, integritatea, transparența deciziei și supremația interesului public.

Pe de altă parte, prin incompatibilitate se înțelege incidentul de integritate care constă în deținerea/exercitarea unei funcții/calități publice simultan cu deținerea/exercitarea unei alte funcții/calități din domeniul public sau privat, al căror cumul este interzis de lege. Incompatibilitățile reflectă acele situații în care un oficial public exercită mai multe funcții în același timp, deși este interzis de lege.

Dacă, pentru existența unui conflict de interese, persoanele publice trebuie să ia o decizie care să influențeze un interes personal, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate, un oficial public nu trebuie să ia nicio decizie, deoarece este suficient faptul că acesta exercită concomitent două sau mai multe funcții al căror cumul este interzis de lege.

3.1. Regimul incompatibilităților și al conflictelor de interese (II)

Zonele cu risc ridicat de apariție a conflictelor de interese sunt:

- a) funcțiile de verificare și control,
- b) funcțiile de monitorizare,
- c) funcțiile de relaționare stabilite între autoritățile publice cu entitățile private,
- d) achizițiile publice.

Tipologia conflictului de interese

Potențial

Intervine când un funcționar public are interese private de natură să producă un conflict de interese, dacă acesta ar lua o decizie publică.

Aparent

Se presupune sau se demonstrează un conflict între îndatoririle publice și interesele private ale unui funcționar public, interesele sale private putând influența în mod necuvenit exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Real

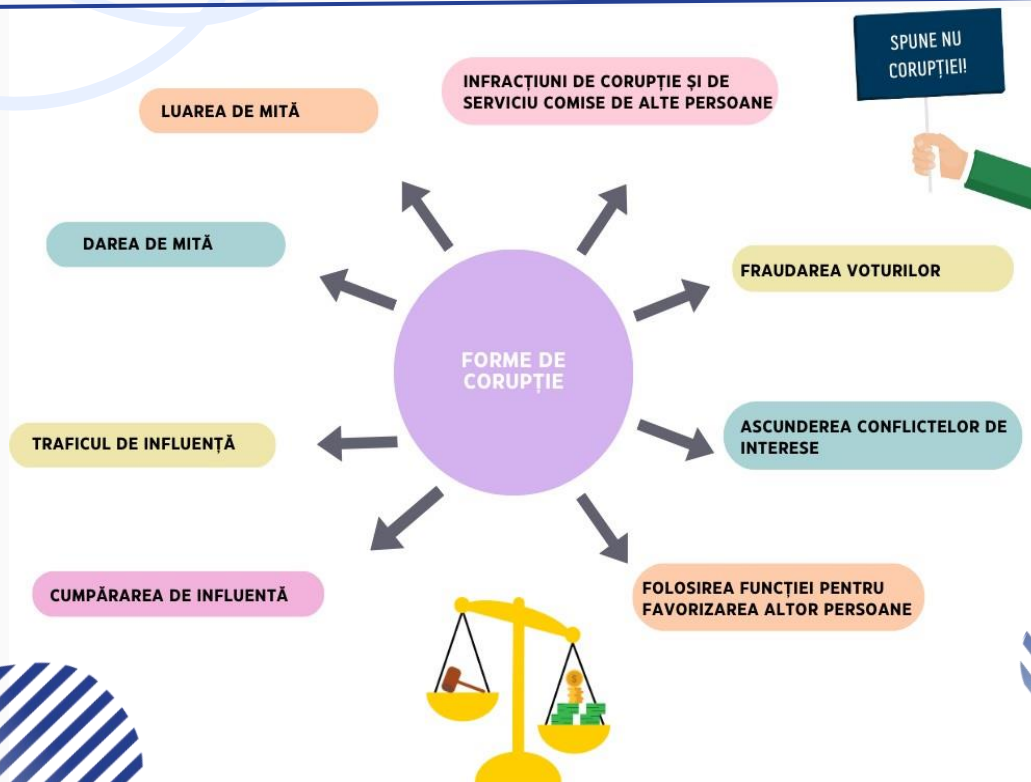
Se demonstrează un conflict între îndatoririle publice și interesele private ale unui funcționar public, interesele sale private putând influența în mod necuvenit exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Funcționarii publici au obligația să respecte regimul conflictului de interese și al incompatibilităților, precum și normele de conduită. Aceștia trebuie să exercite un rol activ, având obligația de a evalua situațiile care pot genera o situație de incompatibilitate sau un conflict de interese și de a acționa pentru prevenirea apariției sau soluționarea legală a acestora. În situația intervenirii unei incompatibilități sau a unui conflict de interese, funcționarii publici au obligația de a acționa conform prevederilor legale pentru încetarea incompatibilității sau a conflictului de interese, în termen legal.

4. CONDUITA RECOMANDATĂ PENTRU DIMINUAREA (COMBATEREA) RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN PROCESELE ELECTORALE

4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte (I)

4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte (II)

Există multe forme și modalități în care corupția se poate manifesta, printre care amintim:

1. Luarea de mită (corupția pasivă) - acceptarea de bani, cadouri sau alte avantaje în schimbul unor favoruri sau privilegii ilegale (art. 289 din Codul Penal).
2. Darea de mită (corupția activă) - acordarea de bani, cadouri sau alte avantaje în schimbul unor favoruri sau privilegii ilegale (art. 290 din Codul Penal).
3. Traficul de influență - folosirea influenței sau puterii personale pentru a obține favoruri sau avantaje în beneficiul propriu sau al altor persoane (art. 291 din Codul Penal).
4. Cumpărarea de influență - solicitarea, oferirea sau acordarea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri (art. 292 din Codul Penal).
5. Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane - fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, cu excepțiile prevăzute de lege (art. 301, alin (1) din Codul Penal).

4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte (III)

---

6. Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane - dispozițiile art. 289- 292, 295, 297-300 și art. 304 din Codul Penal privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175, alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice (art. 308 din Codul Penal).
7. Fraudarea votului - manipularea rezultatelor electorale pentru a obține un avantaj nelegitim în alegeri.
Modalități de fraudare a votului:
  - vot multiplu - atunci când persoanele votează de mai multe ori folosind identități
  - false sau multiple pentru a influența rezultatele electorale;
  - cumpărarea de voturi - candidații sau echipele lor de campanie încearcă să
  - cumpere voturile alegătorilor prin oferirea de bani, cadouri sau alte beneficii;
  - suprimarea votului - intimidarea alegătorilor, manipularea listelor electorale sau
  - desfășurarea necorespunzătoare a procesului de votare;
  - manipularea buletinelor de vot - falsificarea, modificarea sau înlocuirea buletinelor de vot pentru a schimba rezultatele electorale în favoarea unui candidat sau partid politic;
  - manipularea sistemului de numărare a voturilor - adăugarea de voturi false sau eliminarea voturilor valabile.

4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte (IV)

Cauzele apariției corupției sunt multiple, iar dintre acestea amintim:

slăbiciunea sistemului instituțional - lipsa de transparență, responsabilitate și supraveghere adecvată încurajează comportamentul corupt;

- lipsa statului de drept - un stat de drept puternic este esențial în combaterea fenomenului corupției întrucât asigură egalitatea în fața legii, aplicarea justă și promptă a legii, iar absența acestuia sau influența politică asupra sistemului judiciar pot crea un mediu în care corupția prosperă;
- cultura și normele sociale - dacă în cadrul unei societăți există toleranță față de corupție
- probabilitatea ca faptele de corupție să se perpetueze este mai mare;
- sărăcia și inegalitățile sociale - atunci când oamenii trăiesc în sărăcie și nu au acces echitabil la servicii publice, precum educație și asistență medicală, sunt mai predispuși la practicile corupte;
- lipsa de etică și integritate - atunci când indivizii nu au valori etice puternice probabilitatea de a se implica în acte de corupție este mai mare.

4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte (V)

Cauzele corupției în procesele electorale derivă din cauzele generale și sunt reprezentate de:

- aversiunea față de democrație și valorile democratice - corupția electorală poate fi alimentată de lipsa de respect față de democrație și valorile democratice și este mai probabil să apară în societăți în care instituțiile democratice sunt slabe, iar cetățenii nu sunt educați și informați în mod adecvat despre importanța procesului electoral și despre drepturile și responsabilitățile lor;
- lipsa de transparență și responsabilitate - lipsa transparenței în finanțarea campaniilor electorale și în procesul de numărare a voturilor poate crea oportunități pentru corupție electorală;
- sărăcia și inegalitățile sociale - alegătorii aflați în situații de risc (sărăcie, excluziune) pot fi mai vulnerabili la practici corupte, precum cumpărarea de voturi, din cauza nevoii financiare și a lipsei de acces la resurse și servicii publice;
- cultura corupției - dacă în cadrul unei societăți corupția este tolerată sau chiar promovată, există riscul ca aceasta să se extindă și în procesul electoral;
- slăbiciunea instituțiilor și a sistemului de justiție - dacă instituțiile și sistemul de justiție sunt slabe sau corupte, există mai puțină capacitate de a investiga, de a aduce în fața justiției și de a-i pedepsi pe cei implicați în corupția electorală.

4.1. Corupția: fapte, cauze, efecte (V)

În ceea ce privește procesul electoral, corupția poate avea următoarele efecte:

- ❖ **subminarea încrederii publice:** corupția poate produce pierderea încrederii publice în instituțiile statului și în procesul electoral în sine, alegătorii putând deveni dezamăgiți și descurajați să participe la vot, având sentimentul că alegerile nu sunt corecte sau că voturile lor nu sunt importante;
- ❖ **distorsionarea rezultatelor electorale:** poate influența rezultatele electorale în favoarea unui candidat sau partid politic, iar acest lucru poate duce la o reprezentare incorectă a voinței poporului și poate compromite legitimitatea alegerilor;
- ❖ **discriminare și excluziune:** poate perpetua inegalități și discriminare în procesul electoral, iar alegătorii aflați în situații de risc pot fi mai vulnerabili la practici corupte, ceea ce poate conduce la o reprezentare inadecvată și la excluziunea unor grupuri din procesul democratic;
- ❖ **inechitate și distorsiuni în competiția electorală:** poate distorsiona competiția electorală prin oferirea de avantaje nelegitime unor candidați sau partide politice, creând astfel un mediu inechitabil în care candidații nu concurează în mod egal și nu au șanse egale de a fi aleși;
- ❖ **slăbirea instituțiilor și sistemului democratic:** poate submina instituțiile democratice și sistemul democratic în ansamblu.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (I)

Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 reunește măsurile de transparență instituțională și de prevenire a corupției, reglementate de diverse acte normative, referitoare la:

- codul etic/deontologic/de conduită,
- consilierul de etică,
- declararea averilor,
- declararea cadourilor,
- conflictele de interese,
- incompatibilitățile,
- transparența în procesul decizional,
- accesul la informații de interes public,
- protecția avertizorului în interes public,
- interdicțiile post-angajare în cadrul instituțiilor publice (pantouflage),
- funcțiile sensibile,
- gestionarea riscurilor de integritate,
- evaluarea ex-post a incidentelor de integritate.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (II)

I. Accesul la informații de interes public

Aspecte generale

Accesul liber și neîngrădit al persoanei la orice informații de interes public, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relației dintre persoane și autoritățile publice.

Autoritățile publice au obligația de a asigura, din oficiu, informarea corectă a cetățenilor cu privire la activitățile acestora. Reglementările de bază sunt cuprinse în Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, precum și în Anexa 4 a Strategiei Naționale Anticorupție pentru perioada 2021-2025.

Sanctiuni

Refuzul explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorități ori instituții publice pentru aplicarea prevederilor prezentei legi constituie abatere și atrage răspunderea disciplinară a celui vinovat.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Accesul la informații de interes public”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
număr de seturi de date publicate în format deschis pe platforma data.gov.ro	număr de plângeri în instanță
număr de solicitări de informații de interes public primite	număr de hotărâri judecătorești definitive pronunțate în favoarea petentului, ca urmare a plângerilor având ca obiect comunicarea de informații de interes public
număr de răspunsuri comunicate în termenul legal	numărul de sancțiuni dispuse pentru încălcarea obligațiilor legale
număr de reclamații administrative	număr de persoane care au fost instruite prin intermediul acțiunilor de formare profesională
număr de reclamații administrative soluționate favorabil	gradul de cunoaștere de către angajați a normelor privind accesul la informații de interes public

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (III)

II. Riscuri și vulnerabilități la corupție în administrația publică

Aspecte generale

Evaluarea riscurilor la corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor la corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale coroborat cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia coroborat prevederile

Riscurile și vulnerabilitățile la corupție în administrația publică sunt definite ca probabilitatea de materializare a unei amenințări de corupție care vizează un angajat, un colectiv profesional sau un domeniu de activitate, determinată de atribuțiile specifice și de natură să producă un impact cu privire la îndeplinirea obiectivelor/activităților unei autorități sau instituții publice sau ale unei structuri din cadrul acestora.

Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților publice presupune identificarea, analizarea, evaluarea și monitorizarea riscurilor de corupție, stabilirea și implementarea măsurilor de prevenire și control al acestora. Implementarea și adoptarea unui management al riscurilor la corupție are rolul de a preveni apariția tentativei sau a faptei de corupție, precum și de diminuare a impactului în cazul materializării acestora. Identificarea riscurilor de corupție se realizează în concordanță cu activitățile specifice desfășurate la nivel de structură, a căror realizare ar putea fi perturbată de materializarea acestora.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Gestionarea riscurilor de integritate și evaluarea ex-post a incidentelor de integritate”, prevăzuți în SNA 2021-2025

numărul de riscuri identificate

numărul de măsuri de intervenție

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (IV)

III. Evaluarea incidentelor de integritate

Aspecte generale

Evaluarea incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice se realizează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție și ale Hotărârii Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia.

Incidentul de integritate reprezintă unul dintre următoarele evenimente privind situația unui angajat al unei autorități sau instituții publice sau al unei structuri din cadrul acestora:

- o încetarea disciplinară a raporturilor de muncă sau de serviciu, ca urmare a săvârșirii unei abateri de la normele deontologice sau de la alte prevederi similare menite să protejeze integritatea funcției publice, inclusiv cele stabilite prin legislație secundară și terțiară, pentru care este prevăzută această sancțiune;
- o trimiterea în judecată sau condamnarea pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei fapte legate de nerespectarea regimului interdicțiilor, incompatibilităților, conflictului de interese sau declarării averilor;
- o rămânerea definitivă a unui act de constatare emis de către Agenția Națională de Integritate, referitor la încălcarea obligațiilor legale privind averile nejustificate, conflictul de interese sau regimul incompatibilităților.

Evaluarea incidentelor de integritate reprezintă activitatea desfășurată de către responsabilul desemnat în acest scop de către conducătorul autorității sau instituției publice și constă în obținerea și analiza de informații relevante privind incidentele de integritate, precum și propunerea măsurilor de prevenire și/sau control.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Evaluarea incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Numărul de incidente de integritate	Numărul persoanelor cu funcții de conducere care au săvârșit incidente de integritate
Numărul persoanelor cu funcții de execuție care au săvârșit incidente de integritate	Numărul de măsuri de control implementate

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (V)

IV. Transparență în procesul decizional

Aspecte generale

Transparența organizațională și decizională asigură un set de instrumente optime în descurajarea și combaterea abuzurilor și a faptelor de corupție. Regulile procedurale minime aplicabile în vederea transparenței decizionale în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale sunt reglementate prin Legea nr. 52/2003, cu modificările și completările ulterioare, acestea putând fi dezvoltate conform specificului autorității prin elaborarea unei proceduri privind transparența decizională.

Transparența decizională urmărește sporirea gradului de responsabilitate a administrației publice față de cetățean, ca beneficiar al deciziei administrative, implicarea active a cetățenilor în procesul decizional și asigurarea legitimității, eficacității și responsabilității administrației față de cetățean.

Conceptul de transparență a procesului decizional derulat în instituții se referă la asigurarea accesului cetățenilor la documentele aflate în gestiunea instituțiilor statului precum și la consultarea cetățenilor cu privire la adoptarea unor reglementări.

În conformitate cu prevederile legale, următoarele autorități publice au obligația respectării și implementării prevederilor legale în domeniul transparenței în procesul decizional:

- a) autoritățile administrației publice centrale: ministerele, alte organe centrale ale administrației publice din subordinea Guvernului sau a ministerelor, serviciile publice descentralizate ale acestora, precum și autoritățile administrative autonome;
- b) autoritățile administrației publice locale: consiliile județene, consiliile locale, primarii, instituțiile și serviciile publice de interes local sau județean.

În exercitarea funcției deținute, funcționarii publici au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă pentru a câștiga și a menține încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea autorităților și instituțiilor publice.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (VI)

IV. Transparență în procesul decizional

Sanctiuni

Constituie abatere disciplinară și se sancționează fapta funcționarului care, din motive contrare legii, nu permite accesul persoanelor la ședințele publice sau împiedică implicarea persoanelor interesate în procesul de elaborare a actelor normative de interes public, în condițiile legislației specifice.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Transparență în procesul decizional”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de proiecte de acte normative adoptate	Număr de anunțuri publice privind proiectele de acte normative
Număr de recomandări transmise de societatea civilă în procesul de transparență decizională asigurat pentru inițierea, modificarea sau completarea unor acte normative	Gradul de acceptare și preluare al recomandărilor formulate de societatea civilă cu privire la proiectele de acte normative supuse consultării publice (ca procent între numărul total de recomandări transmise și numărul de propuneri efectiv preluate)
Număr de proiecte de acte normative modificate în urma procesului de consultare	Număr de ședințe publice organizate la inițiativa instituției
Număr dezbateri publice organizate	Număr de participanți la ședințele publice
Număr de ședințe publice organizate la solicitarea societății civile	Număr de minute publicate, realizate la ședințele publice
Număr de plângeri în justiție privind nerespectarea prevederilor legale de către instituție	Număr de persoane care au fost instruite prin intermediul acțiunilor de formare profesională
Număr de rapoarte anuale privind transparența decizională disponibile pe site-ul instituției	Număr de demnitari înscrși în Registrul Unic al Transparenței Intereselor
Număr de întâlniri raportate în RUTI de către factorii de decizie vizați de registru	Gradul de cunoaștere de către angajați a normelor privind transparența

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (VII)

V. Declararea cadourilor

Aspecte generale

Declararea cadourilor reprezintă o obligație legală reglementată de prevederile Legii nr. 251/2004, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției, precum și de dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1126/2004 pentru aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Legii nr. 251/2004, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției, coroborat cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia.

Principiile care stau la baza declarării cadourilor sunt: principiul transparenței; principiul accesului egal la informații publice; principiul garantării protejării datelor cu caracter personal; principiul garantării disponibilității informațiilor publice, potrivit Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și a mediului de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Declararea cadourilor”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de cadouri înregistrate în registru	Lista cuprinzând cadourile primite și destinația acestora
Număr de cadouri publicate pe site-ul instituției	Gradul de cunoaștere de către angajați a normelor privind declararea cadourilor
Număr de cadouri păstrate de angajat	Număr de persoane care au fost instruite prin intermediul acțiunilor de formare profesională
Valoarea totală a cadourilor primite	

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (VIII)

VI. Declararea averilor

Aspecte generale

Declarațiile de avere se întocmesc pe propria răspundere, fiind acte personale, și cuprind informații privind bunurile mobile și imobile, activele financiare, cadourile, serviciile și avantajele primite gratuit, datoriile și veniturile declarantului, precum și cele ale soțului/soției și ale copiilor aflați în întreținere.

Declararea averilor și a intereselor este reglementată, în principal, de prevederile Legii nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare, privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, și de dispozițiile Legii nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Categoriile de persoane, care au obligația declarării averii și a intereselor, sunt prevăzute în Legea nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare, cu titlu de exemplu enumerăm următoarele categorii:

- a) aleșii locali;
- b) persoanele cu funcții de conducere și de control, precum și funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special, care își desfășoară activitatea în cadrul tuturor autorităților publice centrale ori locale sau, după caz, în cadrul tuturor instituțiilor publice;
- c) funcționarii publici parlamentari.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (IX)

VI. Declararea averilor

Sanctiuni

Nerespectarea obligației de a răspunde solicitărilor Agenției Naționale de Integritate se sancționează cu amendă civilă de 200 lei pentru fiecare zi de întârziere. Sesizarea instanței se face de către inspectorul de integritate din cadrul Agenției.

Fapta persoanelor care, cu intenție, depun declarații de avere sau declarații de interese care nu corespund adevărului constituie infracțiunea de fals în declarații și se pedepsește potrivit Codului penal.

Nedepunerea declarațiilor de avere și a declarațiilor de interese în termenele prevăzute de lege, precum și nedeclararea cuantumului veniturilor realizate, sau declararea acestora cu trimitere la alte înscrisuri constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei. Agenția poate declanșa din oficiu procedura de evaluare.

Nerespectarea obligațiilor legale de către persoanele responsabile cu implementarea prevederilor legale constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei. Aceeași sancțiune se aplică și conducătorului entității respective, dacă acesta nu îndeplinește obligațiile legale.

Neaplicarea sancțiunii disciplinare sau neconstatarea încetării funcției publice, după caz, atunci când actul de constatare a rămas definitiv, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Declararea averilor”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de persoane care au obligația depunerii declarației de avere	Număr de persoane care nu au depus în termen declarația de avere
Număr de sesizări ale ANI	Număr de decizii ANI privind personalul instituției
Număr de decizii ale ANI puse în aplicare	Număr de consultații oferite de persoanele responsabile pentru implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și declarațiile de interese
Gradul de cunoaștere de către angajați a normelor privind declararea averilor	

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (X)

VII. Protecția avertizorului de integritate

Aspecte generale

Avertizorul de integritate este persoana care sesizează cu bună-credință încălcări ale legii, ale deontologiei profesionale sau ale principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței.

Protecția avertizorului în interes public este reglementată prin Legea nr. 361/2022, cu modificările și completările ulterioare, ce constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat.

Principiile generale care guvernează protecția raportărilor privind încălcări ale legii sunt următoarele:

- a) Principiul legalității;
- b) Principiul responsabilității;
- c) Principiul imparțialității;
- d) Principiul bunei administrări;
- e) Principiul echilibrului;
- f) Principiul bunei-credințe.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XI)

VII. Protecția avertizorului de integritate

Sanctiuni

Încălcarea prevederilor Legii nr. 361/2022, cu modificările și completările ulterioare, privind protecția avertizorilor în interes public, atrage, după caz, răspunderea civilă, disciplinară, contravențională sau penală.

Următoarele fapte constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni și se sancționează după cum urmează:

- a) împiedicarea, prin orice mijloace, a raportării de către persoana desemnată să primească și să înregistreze raportările sau de către persoana care face parte din compartimentul desemnat în acest sens, cu amendă de la 2.000 lei la 20.000 lei;
- b) refuzul nejustificat al autorităților, instituțiilor publice, persoanelor juridice de drept public, precum și persoanelor juridice de drept privat de a răspunde solicitărilor Agenției și autorităților prevăzute în Legea nr. 361/2022, cu modificările și completările ulterioare, cu amendă de la 3.000 lei la 30.000 lei;
- c) nerespectarea de către persoanele juridice a obligației de a institui canalele interne de raportare, cu amendă de la 3.000 lei la 30.000 lei;
- d) nerespectarea de către persoanele juridice a obligațiilor privind elementele minime obligatorii ale procedurilor de raportare internă și de efectuare de acțiuni subsecvente, cu amendă de la 4.000 lei la 40.000 lei;
- e) încălcarea de către persoanele fizice a obligației de a menține confidențialitatea privind identitatea avertizorilor în interes public, a persoanei vizate sau a terțelor persoane cu amendă de la 4.000 lei la 40.000 lei.

Raportarea de informații privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt nereale, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 2.500 lei la 30.000 lei, dacă fapta nu a fost săvârșită în astfel de condiții încât să fie considerată, potrivit legii, infracțiune.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XII)

VII. Protecția avertizorului de integritate

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Protecția avertizorului de integritate”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de raportări	Numărul de investigații și proceduri inițiate ca urmare a acestor raportări și rezultatul acestora
Număr de situații de represalii la locul de munca	Număr de plângeri depuse în instanță
Prejudiciul financiar estimat și sumele recuperate în urma investigațiilor și a procedurilor referitoare la încălcările raportate (în cazul în care sunt confirmate)	Număr de persoane care au fost instruite prin intermediul acțiunilor de formare profesională

VIII. Interdicții după încheierea angajării în cadrul instituțiilor publice (Pantouflage)

Aspecte generale

Interdicția după încheierea angajării în cadrul instituțiilor, cunoscută și sub denumirea de „Pantouflage”, este reglementată, în legislația națională, prin Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, precum și prin alte legi conexe.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Interdicții după încheierea angajării în cadrul instituțiilor publice (Pantouflage)”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de încălcări ale regimului legal	Număr de solicitări către instanță de judecată pentru anularea contractului de finanțare în caz de încălcare a art. 13 alin. (1)
Număr de sancțiuni aplicate de către instanțe	

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XIII)

IX. Funcții sensibile

Aspecte generale

În conformitate cu cerințele generale ale Standardului 2 - Atribuții, funcții, sarcini din OSGG nr. 600/2018, ce grupează problemele legate de organizare, managementul resurselor umane, etică, deontologie și integritate, conducătorii autorităților publice au obligația de a identifica funcțiile sensibile și funcțiile considerate ca fiind expuse, în mod special, la corupție și de a stabili o politică adecvată de gestionare a personalului care ocupă astfel de funcții.

Funcțiile sensibile și cele considerate ca fiind expuse în mod special la corupție sunt asociate tuturor activităților privind gestionarea resurselor umane, financiare și informaționale.

Conducătorul entității publice dispune identificarea funcțiilor sensibile pe baza unor factori de risc, centralizarea acestora la nivelul entității publice și stabilirea unei politici adecvate de gestionare a acestora prin elaborarea unor măsuri, astfel încât efectele negative asupra activităților desfășurate în cadrul entității publice să fie minime.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Funcții sensibile”, prevăzuți în SNA 2021-2025

Număr funcții sensibile identificate și inventariate

Număr măsuri de control adecvate și suficiente pentru administrarea și gestionarea funcțiilor sensibile

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XIV)

X. Incompatibilități

Aspecte generale

Problematika incompatibilităților este reglementată de Legea nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare, privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative și Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia.

Pentru a evita confundarea conflictelor de interese cu incompatibilitățile este necesar să avem în vedere faptul că dacă, pentru existența unui conflict de interese persoanele publice trebuie să ia o decizie care să influențeze un interes personal, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate un oficial public nu trebuie să ia nicio decizie, fiind suficient faptul că exercită concomitent două sau mai multe funcții al căror cumul este interzis de lege.

Incompatibilitatea este incidentul de integritate care constă în deținerea/exercitarea unei funcții/calități publice simultan cu deținerea/exercitarea unei alte funcții/calități din domeniul public sau privat, al căror cumul este interzis de lege. Legislația națională în vigoare stabilește situațiile de incompatibilitate pentru mai multe categorii de persoane care exercită funcții sau demnități publice.

Agenția Națională de Integritate se ocupă de colectarea, monitorizarea și verificarea declarațiilor de avere și interese, în vederea identificării incompatibilităților, conflictelor de interese și averilor nejustificate. Agenția Națională de Integritate este o instituție autonomă, neaflându-se sub egida vreunei alte autorități sau instituții publice. Agenția monitorizează dacă instituțiile publice și-au colectat și publicat declarațiile de avere ale funcționarilor din cadrul lor și verifică corectitudinea acestora. Agenția aplică sancțiuni doar în cazul nedepunerii declarațiilor. În cazul în care descoperă nereguli în declarații, Agenția sesizează cazul autorităților competente.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XV)

X. Incompatibilități

Sancțiuni

Conform art. 25 din Legea nr.176/2010, cu modificările și completările în vigoare, fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de incompatibilitate sau de conflict de interese constituie temei pentru eliberarea din funcție ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.

Agenția Națională de Integritate este instituția căreia îi revine sarcina legală de evaluare a prezumțivelor situații de incompatibilitate. Agenția, ca urmare a procedurilor prevăzute de Legea nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare, întocmește un raport de evaluare privind existența unei stări de incompatibilitate. Raportul respectiv poate fi contestat în instanță în termen de 15 zile, iar în caz de neconstatare rămâne definitiv.

Legislația care reglementează sancțiunile disciplinare și administrative este compusă din: Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ, Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare.

În cazul funcționarilor publici, funcționarilor publici parlamentari și funcționarilor publici cu statut special, sancțiunea eliberării din funcția publică este o sancțiune disciplinară și se aplică conform legislației în vigoare.

Sancțiunile administrative și disciplinare sunt dispuse prin emiterea de către autoritatea competentă/angajator a unui act administrativ prin care se constată îndeplinirea condițiilor pentru eliberarea din funcție o dată cu rămânerea definitivă a raportului Agenției Naționale de Integritate.

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Declararea cadourilor”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de persoane aflate în stare de incompatibilitate	Număr de decizii confirmate de instanță
Număr de sesizări ale ANI formulate de către instituție	Gradul de cunoaștere de către angajați a normelor privind incompatibilitățile
Număr de sesizări primite de instituție de la terțe persoane cu privire la existența unei incompatibilități	Număr de persoane care au fost instruite prin intermediul acțiunilor de formare profesională
Număr de decizii ale ANI cu privire la constatarea unor incompatibilități indiferent de calea de sesizare	

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XVI)

XI. Conflict de interese

Aspecte generale

Legislația națională, respectiv Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, definește conflictul de interese ca fiind situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

Conflictul de interese de natură penală este definit de art. 301 din Codul penal, sub denumirea de folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane, ca fiind fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv.

Existența unui conflict de interese de natură administrativă nu presupune existența automată a unei fapte de corupție. Apariția unui conflict între interesele personale ale unui funcționar public și îndatoririle lui legale, fără ca acesta să fie rezolvat sau sancționat, poate avea ca rezultat corupția; un conflict de interese se poate concretiza, așadar, în cele din urmă, într-o infracțiune de corupție sau de serviciu. Soluționarea conflictelor de interese vizează, în consecință, adoptarea deciziilor în cadrul administrației publice exclusiv în baza interesului public.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XVII)

XI. Conflict de interese

Sanctiuni

Nerespectarea obligației de a răspunde solicitărilor Agenției Naționale de Integritate se sancționează cu amendă civilă de 200 lei pentru fiecare zi de întârziere. Sesizarea instanței se face de către inspectorul de integritate din cadrul Agenției.

Fapta persoanelor care, cu intenție, depun declarații de avere sau declarații de interese care nu corespund adevărului constituie infracțiunea de fals în declarații și se pedepsește potrivit Codului penal.

Nedepunerea declarațiilor de avere și a declarațiilor de interese în termenele prevăzute de lege, precum și nedeclararea cuantumului veniturilor realizate, sau declararea acestora cu trimitere la alte înscrisuri constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei. Agenția poate declanșa din oficiu procedura de evaluare.

Nerespectarea obligațiilor legale de către persoanele responsabile cu implementarea prevederilor legale constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei. Aceeași sancțiune se aplică și conducătorului entității respective, dacă acesta nu îndeplinește obligațiile legale.

Neaplicarea sancțiunii disciplinare sau neconstatarea încetării funcției publice, după caz, atunci când actul de constatare a rămas definitiv, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune.

Pentru ”folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane” prevăzută la art. 301 Cod penal: Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XVIII)

XI. Conflict de interese

Încălcarea de către funcționarii publici a „prevederilor referitoare conflicte de interese” constituie abatere disciplinară (art. 492 alin. (2) lit. M din Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ) și se sancționează corespunzător prevederilor legale aplicabile.

Conform art. 25 din Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ, sancțiunile pentru situațiile în care au fost identificate conflicte de interese constau în:

- 1) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care prevederile prezentei legi nu derogă de la aceasta și dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.
- 2) Persoana eliberată sau destituită din funcție potrivit prevederilor alin. (1) sau față de care s-a constatat existența conflictului de interese este decăzută din dreptul de a mai exercita o funcție sau o demnitate publică ce face obiectul prevederilor prezentei legi, cu excepția celor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării, destituirii din funcția ori demnitatea publică respectivă sau a încetării de drept a mandatului. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție sau o demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani operează potrivit legii, de la data rămânerii definitive a raportului de evaluare, respectiv a rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești de confirmare a existenței unui conflict de interese sau a unei stări de incompatibilitate.
- 3) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de conflict de interese constituie temei pentru eliberarea din funcție ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.
- 4) Prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate ca urmare a săvârșirii unor abateri dintre cele cuprinse în prezenta lege nu pot consta în mustrare sau avertisment.”

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XIX)

XI. Conflict de interese

Indicatorii de evaluare a gradului de implementare în cadrul instituțiilor publice a măsurii preventive „Conflict de interese”, prevăzuți în SNA 2021-2025	
Număr de persoane care au obligația depunerii declarației de interese	Număr de sesizări primite de instituție de la terțe persoane cu privire la existența unui conflict de interese
Număr de persoane care nu au depus în termen declarația de interese	Număr de decizii ANI prin care s-a constatat starea de conflict de interese
Număr de declarații de abținere	Gradul de cunoaștere de către angajați a normelor privind conflictul de interese
Număr de situații în care superiorul ierarhic a dispus înlocuirea persoanei aflată în situația de potențial conflict de interese	Număr de persoane care au fost instruite prin intermediul acțiunilor de formare profesională
Nr. de proceduri de achiziție analizate în PREVENT	Nr. de avertismente de integritate emise
Nr. de conflicte de interese prevenite prin utilizarea sistemului PREVENT	

4.2. Măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției (XX)

Concluzii

Pentru a se asigura transparența instituțională și prevenirea corupției în procesele electorale se pot implementa o serie de măsuri, printre care:

- adoptarea și aplicarea unor măsuri clare și transparente, accesibile publicului larg, ușor de înțeles și de monitorizat, în ceea ce privește finanțarea campaniilor electorale, înregistrarea candidaților, organizarea secțiilor de votare și numărarea voturilor;
- asigurarea monitorizării și observării electorale independente de către organizații neguvernamentale, mass-media și alte părți interesate înlesnește procesul de identificare și raportare a neregulilor sau abuzurilor care au loc în timpul alegerilor, asigurând totodată transparența proceselor electorale;
- transparența financiară a campaniilor electorale - este necesar să se impună cerințele stricte privind raportarea financiară a campaniilor electorale (acestea pot implica divulgarea surselor de finanțare, limite privind donațiile, precum și verificarea și monitorizarea riguroasă a fluxurilor de fonduri);
- accesul egal la informații al cetățenilor - fiecare candidat/partid politic trebuie să dispună de resurse asemănătoare de comunicare cu alegătorii;
- instruirea în etica și integritatea electorală a personalul implicat în procesele electorale;
- protecția avertizorilor de integritate - pentru a încuraja raportarea actelor de corupție în procesele electorale, trebuie să existe măsuri de protecție pentru avertizori.

4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale (I)

Riscuri și vulnerabilități în procesele electorale

Etapa procesului electoral	Riscul/Vulnerabilitatea la corupție	Efecte	Grupuri/ persoane asupra cărora se manifestă	Gradul de manifestare
Înregistrarea partidelor și candidaților	Partidele sau candidații pot furniza documente falsificate sau pot manipula informațiile necesare pentru înregistrare (falsificarea semnăturilor, prezentarea de informații inexacte despre finanțarea sau susținerea partidului, prezentarea unor documente frauduloase pentru a se califica pentru înregistrare)	Efecte asupra integrității și legitimității alegerilor	Partidele politice Candidații Angajații instituțiilor publice responsabili cu înregistrarea partidelor și candidaților	Scăzut
	Ignorarea criteriilor de eligibilitate și permiterea unor candidați neeligibili să participe la alegeri	Efecte asupra integrității și legitimității alegerilor	Angajații instituțiilor publice responsabili cu înregistrarea partidelor și candidaților	Scăzut
	Accelerarea sau favorizarea înregistrării anumitor partide sau candidați în schimbul oferirii unor foloase personale	Efecte asupra integrității și legitimității alegerilor	Angajații instituțiilor publice responsabili cu înregistrarea partidelor și candidaților	Scăzut

4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale (II)

Riscuri și vulnerabilități în procesele electorale

Etapa procesului electoral	Riscul/Vulnerabilitatea la corupție	Efecte	Grupuri/ persoane asupra cărora se manifestă	Gradul de manifestare
Derularea campaniei electorale	Partidele politice sau candidații pot primi fonduri ilegale sau donații necorespunzătoare în scopul oferirii unor avantaje ulterioare	Distorsionarea competiției electorale Lipsa echității procesului electoral	Partidele politice Candidații	Mediu
	Candidații sau partidele pot oferi bani, cadouri sau alte avantaje în schimbul voturilor alegătorilor	Subminarea principiului unic al votului Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Partidele politice Candidații	Ridicat
	Propagarea de știri false, atacuri la adresa adversarilor politici, răspândirea de zvonuri sau denigrarea în mod intenționat a unor candidați	Efecte asupra opiniei publice Distorsionarea competiției electorale	Partidele politice Candidații	Mediu
	Utilizarea fondurilor publice, a personalului sau a infrastructurii publice în scopul sprijinirii unui candidat sau partid	Distorsionarea competiției electorale Lipsa echității procesului electoral	Partidele politice Candidații	Mediu

4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale (III)

Riscuri și vulnerabilități în procesele electorale

Etapa procesului electoral	Riscul/Vulnerabilitatea la corupție	Efecte	Grupuri/ persoane asupra cărora se manifestă	Gradul de manifestare
Desfășurarea votării	Permiterea accesului unei persoane la vot de mai multe ori, folosind identități false	Subminarea principiului unic al votului Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Scăzut
	Permiterea accesului unei persoane la vot pentru a înlocui o altă persoană	Subminarea principiului unic al votului Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Scăzut
	Influențarea alegătorilor în legătură cu ceea ce trebuie să voteze	Subminarea principiului votului liber și secret Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot Partidele politice Candidații	Mediu
	Amenințarea, constrângerea sau manipularea psihologică a alegătorilor pentru a vota într-un anumit fel sau pentru a se abține de la vot	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Partidele politice Candidații	Redus
	Discriminarea sau restricționarea dreptului de vot al anumitor grupuri	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus

4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale (IV)

Riscuri și vulnerabilități în procesele electorale

Etapa procesului electoral	Riscul/Vulnerabilitatea la corupție	Efecte	Grupuri/ persoane asupra cărora se manifestă	Gradul de manifestare
Desfășurarea votării	Oferirea unor foloase material observatorilor electorali pentru a ignora corectitudinea și transparența procesului de votare	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Partidele politice Candidații	Redus
	Permiterea părăsirii locului de vot cu materialele necesare votării	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Blocarea accesului persoanelor aflate în situații speciale (internați în spital, azile de bătrâni etc.) sau ai celor care nu se pot deplasa	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Partidele politice Candidații	Redus
	Blocarea accesului în secția de votare al candidaților, al persoanelor acreditate, al membrilor birourilor și oficiilor electorale și al reprezentanților AEP pentru a asista la desfășurarea operațiunilor electorale	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Neînregistrarea sau înregistrarea parțială a sesizărilor scrise cu privire la neregulile produse în timpul procesului de votare în scopul favorizării unui candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot	Redus
	Permiterea accesului la vot a unui alegător care nu prezintă actul de identitate ori care refuză să semneze în lista electorală în care este înscris pentru primirea buletinului de vot și a ștampilei de votare pentru a favoriza un anumit candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus

4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale (V)

Riscuri și vulnerabilități în procesele electorale

Etapa procesului electoral	Riscul/Vulnerabilitatea la corupție	Efecte	Grupuri/ persoane asupra cărora se manifestă	Gradul de manifestare
Numărarea buletinelor de vot	Introducerea de buletine de vot false sau modificarea buletinelor existente	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Falsificarea rezultatelor alegerilor pentru a favoriza anumiți candidați sau partide politice	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Numărarea incorectă sau parțială a voturilor pentru a favoriza anumiți candidați sau partide politice	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Oferirea unor foloase materiale observatorilor electorali pentru a ignora corectitudinea și transparența procesului de numărare a voturilor	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Partidele politice Candidații	Redus
	Intimidarea observatorilor electorali pentru a nu raporta sau a ignora eventualele nereguli sau manipulări constatate	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Partidele politice Candidații	Redus
	Oferirea unui alegător a mai multor buletine de vot decât are dreptul în scopul favorizării unui candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus

4.3. Riscuri și vulnerabilități la corupție în procesele electorale (VI)

Riscuri și vulnerabilități în procesele electorale

Etapa procesului electoral	Riscul/Vulnerabilitatea la corupție	Efecte	Grupuri/ persoane asupra cărora se manifestă	Gradul de manifestare
Numărarea buletinelor de vot	Mituirea responsabililor de numărarea voturilor pentru a manipula rezultatele votului sau pentru a favoriza anumiți candidați	Efecte asupra rezultatelor alegerilor Subminarea încrederii publice în procesul democratic	Partidele politice Candidații	Redus
	Înregistrarea parțială sau întreruptă a procesului de numărare a voturilor în scopul favorizării unui candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Membrii comisiilor de vot	Redus
	Considerarea ca fiind nule a voturilor în care ștampila aplicată a depășit limitele patruleterului, însă opțiunea alegătorului era evidentă, în scopul favorizării unui anumit candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Falsificarea proceselor verbale în scopul favorizării unui candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus
	Înscrierea în copia de pe lista electorală permanentă ori de pe lista electorală complementară a unor persoane care nu figurează în această listă, cu scopul de a favoriza un anumit candidat	Efecte asupra rezultatelor alegerilor	Președinții comisiilor de vot Membrii comisiilor de vot	Redus

4.4. Reguli de conduită și proceduri de urmat (I)

- ❖ îndeplinirea sarcinilor de lucru cu respectarea Constituției, a legilor țării, precum și a normelor interne aplicabile, a buletinelor informative, a culegerilor de acte normative și de practică a birourilor electorale;
- ❖ îndeplinirea sarcinilor de lucru cu profesionalism, responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
- ❖ îndeplinirea sarcinilor de lucru cu imparțialitate și independență;
- ❖ adoptarea unei atitudini obiective și neutre față de orice interes personal sau extraprofesional;
- ❖ îndeplinirea sarcinilor de lucru cu integritate, fără a solicita sau accepta, direct sau indirect, pentru sine sau pentru alții, avantaje sau beneficii;
- ❖ adoptarea unei atitudini neutre față de orice interes personal, politic, economic, religios sau de altă natură, fără a da curs unor eventuale presiuni, ingerințe sau influențe de orice natură;
- ❖ respectarea prevederilor legale cu privire la conflictele de interese și regimul incompatibilităților;
- ❖ respectarea secretului de serviciu, păstrarea confidențialității în legătură cu faptele, informațiile și documentele de care s-a luat la cunoștință în exercitarea funcției, cu excepția informațiilor de interes public;
- ❖ folosirea timpului de lucru, precum și bunurile aparținând autorității sau instituției publice numai pentru desfășurarea activităților aferente sarcinilor atribuite;

4.4. Reguli de conduită și proceduri de urmat (II)

- ❖ în situația în care există riscul iminent al producerii unor abateri de la principiile și standardele de conduită etică și integritate, persoana care a sesizat, semnalează în mod amiabil faptul că adoptarea în practică a acelei conduite reprezintă o încălcare a principiilor sau/și standardelor de conduită și îndrumă adresarea către personalul specializat;
- ❖ respectarea modului de delimitare a secțiilor de votare, de stabilire a localurilor de votare și a sediilor birourilor electorale;
- ❖ asigurarea permanentă a secțiilor de votare cu dotările specifice: urne și cabine tipizate, ștampile, tușiere, recipiente pentru transportul buletinelor de vot;
- ❖ crearea unui climat de încredere și respect reciproc, atât în relația cu cetățenii cât și cu persoanele implicate în procesul electoral;
- ❖ asigurarea integrității bunurilor utilizate pe perioada desfășurării activității;
- ❖ respectarea normelor privind prevenirea și stingerea incendiilor, normelor de protecția a muncii, precum și normele de conduită profesională prevăzută de lege;
- ❖ se asigură confidențialitate asupra datelor cu caracter personal prelucrate;
- ❖ asigurarea egalității de tratament a cetățenilor.

5. BUNE PRACTICI

5.1. Utilizarea standardelor electorale internaționale - Manualul Consiliului Europei pentru organizațiile civile (I)

Dreptul la alegeri libere este garantat prin Convenția europeană a drepturilor omului. Obiectivul Consiliului Europei este de a asigura o înțelegere comună a tuturor principiilor care califică alegerile drept „libere și corecte” în conformitate cu standardele democratice, standarde pe deplin aplicate în cadrul tuturor alegerilor din spațiul Consiliului Europei. Consiliul Europei, prin intermediul instituțiilor și organismelor precum Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Adunarea Parlamentară, Comisia pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) și Consiliul pentru alegeri democratice, Grupul statelor împotriva corupției și Divizia de asistență electorală, joacă un rol esențial în formarea patrimoniului electoral și a standardelor Europei.

Declarația universală a drepturilor omului din 1948 a Organizației Națiunilor Unite, articolul 21:

(1) Orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liber aleși;

(3) Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal și exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului;

5.1. Utilizarea standardelor electorale internaționale - Manualul Consiliului Europei pentru organizațiile civile (II)

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 1966, articolul 25:

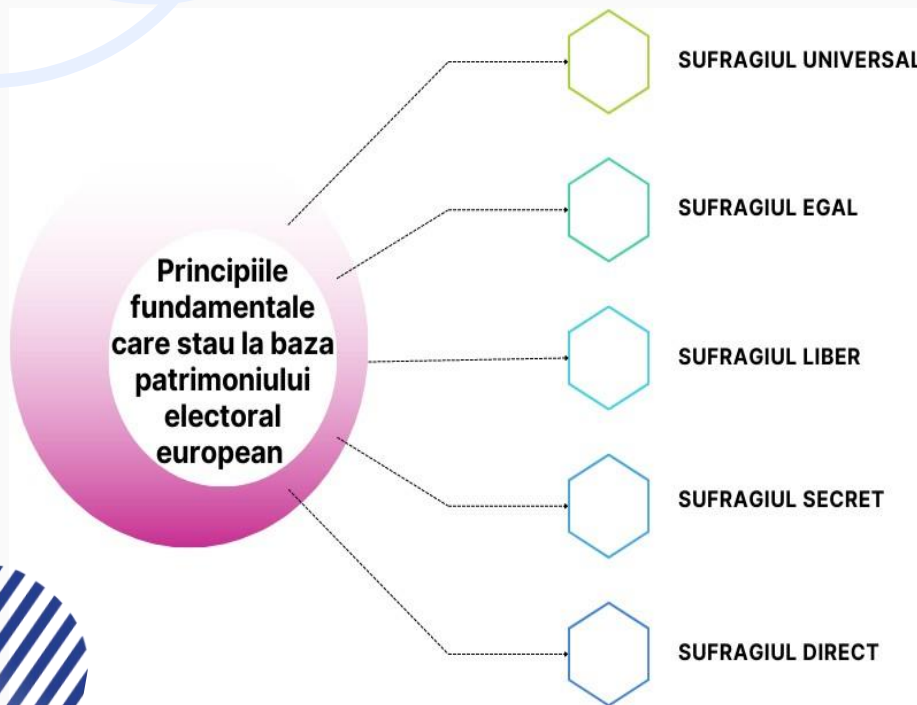
Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una dintre discriminările ... și fără restricții nerezonabile:

- a. de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși;*
- b. de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal, egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorilor;*
- c. de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiile publice din țara sa;*

5.2. Codul bunelor practici în materie electorală - Comisia Europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția)

Cele cinci principii fundamentale, care stau la baza patrimoniului electoral european sunt sufragiul universal, egal, liber exprimat, secret și direct. Mai mult decât atât, alegerile trebuie organizate în mod regulat.

5.2. Codul bunelor practici în materie electorală - Comisia Europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția)

(H)

- **Sufragiul universal:** garantează tuturor cetățenilor eligibili dreptul la vot și de a fi aleși, precum și posibilitatea de a exercita aceste drepturi;
- **Sufragiul egal cuprinde:**
  - Egalitatea votului: fiecare alegător, în principiu, are dreptul la un singur vot. În cazul în care sistemul electoral acordă alegătorilor dreptul la mai multe voturi, fiecare alegător beneficiază de același număr de voturi.
  - Egalitatea puterii electorale: mandatele trebuie repartizate în mod egal pentru toate circumscripțiile electorale.
  - Egalitatea șanselor: garantată în mod echitabil partidelor și candidaților.
  - Egalitatea și minoritățile naționale: partidele care reprezintă minoritățile naționale trebuie să beneficieze de dreptul de a participa la alegeri.
  - Egalitatea și paritatea între bărbați și femei: normele juridice, care impun un procentaj minim de reprezentare a persoanelor de un sex sau altul în rândurile candidaților, nu trebuie considerate de a contraveni principiul votului egal, dacă au o bază constituțională.

5.2. Codul bunelor practici în materie electorală - Comisia Europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) (IV)

→ **Sufragiul liber se referă la:**

- Libertatea alegătorilor de a-și forma o opinie;
- Libertatea alegătorilor de a-și exprima voința și de a acționa în vederea combaterii fraudei electorale.

→ **Sufragiul secret:** alegătorii sunt protejați de orice formă de constrângere sau obligare de a divulga modul în care intenționează să voteze sau în care au votat;

→ **Sufragiul direct:** prin vot direct trebuie să fie aleși :

- deputații în cel puțin una din camerele parlamentului național;
- organele legislative la nivel regional;
- consiliile locale.

→ **Alegeri periodice:** intervalul dintre alegeri este cel obișnuit (patru-cinci ani); pentru alegeri prezidențiale, se poate avea în vedere un interval mai mare, dar nu mai mare de șapte ani.

Respectarea celor cinci principii ale patrimoniului electoral european (sufragiul universal, egal, liber, secret și direct) este esențială democrației, iar credibilitatea procesului electoral trebuie să fie garantată, drepturile fundamentale trebuie să fie respectate, stabilitatea regulilor trebuie să fie astfel asigurată, încât să excludă orice suspiciune de manipulare și cadrul procedural trebuie să permită implementarea eficientă a regulilor.

5.3. Bune practici în organizarea și desfășurarea proceselor electorale

---

Autoritatea Electorală Permanentă, în vederea exercitării funcțiilor sale de educare, prin care se realizează instruirea alegătorilor și se încurajează exercitarea drepturilor electorale, și de informare, prin care se asigură transmiterea de informații corecte privind procesele electorale către alegători, autorități și organisme publice, duce la îndeplinire o serie de atribuții precum:

- ❖ asigurarea aplicării unitare, la nivel național, a dispozițiilor legale privind organizarea alegerilor și a altor consultări electorale cu caracter național sau local;
- ❖ pregătirea de specialiști în materie electorală;
- ❖ îndrumarea și sprijinirea autorităților administrației publice locale și al aparatului propriu de activitate în vederea organizării consultărilor electorale;
- ❖ elaborarea de materiale și programe de informare și instruire a participanților la procesul electoral asupra sistemului electoral românesc și asupra respectării deontologiei electorale.

Instruirea persoanelor din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale cu atribuții de management electoral este eficientă în vederea:

- ❖ cunoașterii și aplicării unitare a cadrului normativ și a activităților specifice organizării și desfășurării procesului electoral,
- ❖ aplicării uniforme a legislației și practicii electorale,
- ❖ instruirii și calificării continue a oficialilor electorali pentru a dobândi cunoștințe în domeniu actualizate cu regularitate,
- ❖ creării unui corp de oficiali electorali capabili să soluționeze problemele apărute în derularea procesului electoral,
- ❖ facilitării accesului la informația de specialitate specifică domeniului electoral.

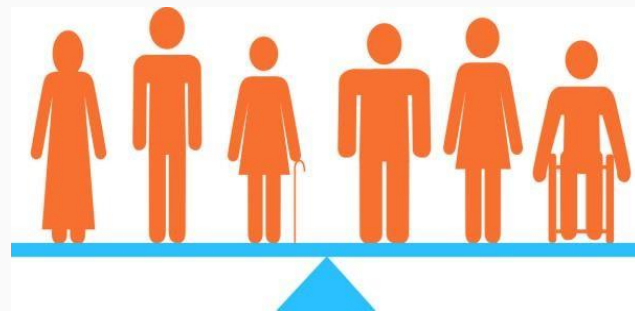
6. PRINCIPII ORIZONTALE

6.1. Dezvoltarea durabilă

Principiile orizontale privind dezvoltarea durabilă și egalitatea de șanse și tratament reprezintă premise pentru o creștere economică bazată pe inovare, incluziune socială și sustenabilitate, cele două principii fiind de altfel complementare. Egalitatea de șanse stă la baza unui sistem social stabil și sustenabil, iar dezvoltarea durabilă presupune asigurarea unui nivel decent de trai pentru generația actuală, fără a neglija nevoile generațiilor următoare.

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural. Dezvoltarea durabilă este ferm ancorată în tratatele europene și este un element central al politicilor Uniunii Europene. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și cele 17 obiective pentru dezvoltare durabilă au fost adoptate la Adunarea Generală ONU în septembrie 2015 și au dat un nou impuls eforturilor globale pentru realizarea dezvoltării durabile.

6.2. Egalitatea de șanse și tratament

Articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale interzice discriminarea pe orice motiv: sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenența la o minoritate națională, naștere, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală. Egalitatea între femei și bărbați este o valoare fundamentală a Uniunii Europene. Parlamentul European are un rol important în promovarea egalității dintre femei și bărbați și a egalității de șanse, în special prin intermediul Comisiei sale pentru drepturile femeii și egalitatea de gen și prin susținerea integrării dimensiunii de gen în activitatea comisiilor și delegațiilor.

6.2.1. Acces la funcțiile publice fără discriminare în funcție de gen

---

Principiul echității, nediscriminării, egalității de tratament/șansă și al liberului acces la funcția publică este unul dintre principiile generale care stau la baza dezvoltării unui sistem unitar, strategic, transparent și echitabil de management al funcțiilor publice pentru administrația românească, orientat către performanță, competență și rezultate și care să se concentreze pe atragerea și păstrarea persoanelor potrivite pe pozițiile potrivite, pentru a livra bunuri și servicii publice de calitate.

Mai mult, conform Legii nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, articolul 25, alineatul 17 „Este interzisă orice discriminare între funcționarii publici pe criterii politice, de apartenență sindicală, convingeri religioase, etnice, de sex, orientare sexuală, stare materială, origine socială sau de orice altă asemenea natură”.

6.2.2. Acces la procesul electoral pentru toate categoriile de alegători, inclusiv cei cu dizabilități (I)

Dreptul de vot reprezintă unul dintre drepturile fundamentale ale cetățenilor, care susține participarea civică și procesul democratic din fiecare țară. Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prevede că „Orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liber aleși”, iar Carta socială europeană (revizuită) garantează în mod explicit pentru persoanele cu dizabilități „exercitarea efectivă a dreptului la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității”. Mai mult, Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități stipulează faptul că “protejarea dreptului persoanelor cu dizabilități de a vota prin vot secret la alegerile și referendumurile publice, fără intimidare, de a candida la alegeri, de a deține efectiv un mandat ales și de a îndeplini orice funcție publică, la orice nivel guvernamental, facilitând utilizarea tehnologiilor noi și de asistare, acolo unde este cazul.”

Standardele și bunele practici în materie electorală sunt în concordanță inclusiv cu instrumente în materie de drepturi ale omului, care includ dispoziții specifice privind drepturile electorale ale grupurilor vulnerabile (de exemplu: femei, minorități, persoane cu dizabilități, persoane strămutate în interiorul țării și refugiați).

6.2.2. Acces la procesul electoral pentru toate categoriile de alegători, inclusiv cei cu dizabilități (II)

Pot fi avute în vedere mai multe elemente de accesibilizare a procesului electoral precum:

- ❖ Asigurarea accesului fizic în secțiile de votare din localitate (rampe de acces, amenajarea secției de votare la parter, liste sau hărți cu secțiile de votare accesibile, parcare adecvată, marcaje și panouri de semnalizare etc.),
- ❖ Asistență pentru deplasarea la secția de votare,
- ❖ Asigurarea accesibilității dotărilor și instrumentelor puse la dispoziția persoanelor cu dizabilități (cabine de vot speciale, lupe, șabloane, tastaturi Braille, dispozitive audio etc.),
- ❖ Votul cu urna specială/mobilă prin intermediul unor comisii speciale sau cu membrii desemnați din secția de votare pentru persoanele cu dizabilități, dar și pentru cele cu mobilitate redusă (persoane în vârstă, accidentate sau bolnave, gravide etc.).

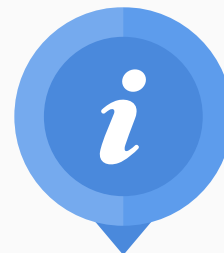
Alături de eforturile și sprijinul constant al Autorității Electorale Permanente pentru asigurarea accesului la procesul electoral pentru toate categoriile de alegători, inclusiv cei cu dizabilități, este necesar să fie întreprinse măsuri suplimentare pentru a asigura accesul fără bariere al persoanelor cu dizabilități la procesul electoral, atât prin accesibilizarea cât mai multor secții de votare, cât și prin publicarea tuturor informațiilor privind procedurile de votare în format adaptat pentru necesitățile persoanelor cu dizabilități auditive sau vizuale.

Pentru informații suplimentare, consultați:

- Ghidul privind conduita recomandată pentru diminuarea riscurilor de corupție în procesele electorale și păstrarea unui climat de etică, integritate, transparență
- Broșura privind aspectele de etică, integritate și transparență în procesele electorale
- Pagina web a Autorității Electorale Permanente:

www.roaep.ro

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Titlul proiectului:
**DIGI-EMB - Digitalizare pentru creșterea nivelului transparenței
eticii și integrității activităților de management electoral și
finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale**

Cod SIPOCA 1270
Cod MySMIS 2014+ 157961

Denumirea beneficiarului:
Autoritatea Electorală Permanentă

Data publicării: Iulie 2023

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția Uniunii Europene
sau a Guvernului României
